

LA SOLIDARITAT... UN BON REMEI !

ENRIC SEGARRA BOSCH

Nº 4

**DRETS UNIVERSALS
SOSTENIBILITAT
HUMOR**

LA SOLIDARITAT... UN BON REMEI!

Nº 4

ENRIC SEGARRA BOSCH

ÍNDEX

DL L 1301-2015 (IV)

DRETS UNIVERSALS

ELS DRETS HUMANS

Text de la Declaració Universal dels Drets Humans

ELS DRETS DELS INFANTS

Text de la Declaració Universal dels Drets de l'Infant

ELS DRETS DELS ANIMALS

Text de la Declaració Universal dels Drets dels Animals

SOSTENIBILITAT

SOSTENIBILITAT QUOTIDIANA:

ALIMENTS, COMERÇ I GLOBALITZACIÓ

DEIXALLES I CONTAMINACIÓ

L'AIGUA

L'ENERGIA

LA MOBILITAT

L'ESPAI

EL CANVI CLIMÀTIC I ELS PAÏSOS POBRES

FRASES CURTES SOBRE LA SOSTENIBILITAT

HUMOR

IMMIGRANTS

RICS I POBRES

ENSENYAMENT

MEDI AMBIENT

DONES

POLÍTICA

SANITAT

CRISI

ATURATS

BANCS

CONSUM

VOLUNTARIAT

JUSTÍCIA

BONES NOTÍCIES (o no!)

SOLIDARITAT

DRETS HUMANS I ALTRES

*El secret de la pau
està en el respecte dels drets humans.*

Joan Pau II

DRETS UNIVERSALS

ELS DRETS HUMANS

La idea que tots els éssers humans han de gaudir d'uns drets essencials i comuns ja es podia trobar a algunes de les antigues civilitzacions, doncs, d'una forma o altra, estava en la base de moltes religions, com per exemple en el cristianisme al proclamar que tots els homes són iguals davant Déu.

La primera “declaració de drets” coneguda (per dir-ne d'alguna manera) va ser el *Codi de Hammurabi*, redactat al voltant del 1775 aC. Aquest fou vist com un avenç, ja que concretava lleis i evitava que els forts imposessin els seus capricis als dèbils. Tot i així, aquest “codi de drets dels homes” no diu pas que tots els homes siguin iguals o lliures, sinó que proclama que els homes són desiguals: uns estan destinats a servir, uns altres posseeixen algunes llibertats i només els senyors poden regir ells mateixos les seves vides i gaudir de privilegis; també propugna la llei del Talió: ull per ull, etc.

Durant segles i segles, i fins a molt recentment, els fills dels esclaus i pobres han seguit essent esclaus i pobres; els fills dels ignorants han estat ignorants; els fills dels poderosos han estat ells mateixos poderosos...

No fou fins al segle XVIII quan es va començar a reconèixer que tot home pot pensar, decidir i obrar lliurement per si mateix. En aquest segle XVIII es redactaren les primeres “declaracions de drets humans” pròpiament dites, encara que no prou justes amb tots els éssers humans.

Totes elles partien de situacions d'explotació de l'home per part de l'home; totes elles proclamaven drets amb l'objectiu que fos respectada la llibertat i la dignitat de l'home, defensant gairebé la igualtat de tots davant la llei.

Així, el 1776, la *Declaració de Virgínia* i la *Declaració d'Independència dels EUA* eren unes reivindicacions de drets per part dels emigrants europeus a Amèrica contra el poder de la Corona Anglesa. També el 1789, la Revolució Francesa redactà la *Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà*, amb la qual els francesos deixaven de ser súbdits i esdevien ciutadans, tots iguals (liberté, égalité et fraternité). Tot i així, a les dones encara no se'ls reconeixien els mateixos drets que als homes i l'esclavitud es tolerava en aquestes declaracions.

L'any 1919, recentment acabada la Primera Guerra Mundial, es va crear la *Societat de Nacions*, que era una organització supranacional de caràcter vinculant que va aconseguir fundar el *Tribunal Internacional de La Haia*, el *Conveni internacional per a la supressió de l'esclavitud* i l'*Organització Internacional del Treball*, però no va aconseguir evitar la Segona Guerra Mundial.

En acabar la Segona Guerra Mundial, el món estava horroritzat per tot allò que els homes havien estat capaços de fer durant la mateixa. Mai anteriorment la població civil s'havia convertit tant en un objectiu militar: represàlies, deportacions en massa, bombardejos sistemàtics de ciutats, camps de concentració, milions de refugiats. En aquesta guerra van morir més de 50 milions de persones i més de la meitat eren civils.

A aquestes barbaritats s'hi afegia l'intent sistemàtic i a gran escala d'aniquilació del poble jueu i d'altres ètnies. Els assassinats duts a terme en els camps de concentració i d'extermini nazis es basaven en la creença segons la qual existeixen pobles o races (l'ària) superiors a les altres, i això era el que defensava l'Adolf Hitler.

El 26 de juny de 1945, en una Carta semblant a una constitució, 50 estats acordaven la fundació de l'*Organització de les Nacions Unides (l'ONU)* amb objectius bàsics com la defensa de la dignitat de l'home i el rebuig de la violència. En aquesta Carta s'establí una *Comissió de Drets Humans* la tasca de la qual era preparar tres documents:

1. Una *declaració de principis*, que consistiria en una definició de drets humans.
2. Un *pacte*, en forma de tractat, acordant les obligacions que imposava la declaració de principis, obligacions dels estats que haurien de convertir-se en lleis internacionals.
3. Un *informe* concretant les modalitats d'aplicació del que establí la declaració.

El 10 de desembre de 1948 s'aprova el primer document: la **Declaració Universal dels Drets Humans**.

El segon document, per no aconseguir-se un acord, s'ha anat atomitzant en pactes o convenis parcials.

El tercer document, relatiu a les modalitats d'aplicació, segueix essent un somni pendent de fer-se realitat.

La unió de la *Declaració Universal dels Drets Humans* i els *Pactes Internacionals de Drets Humans* amb els seus *Protocols* abracen el que se'n diu la *Carta Internacional dels Drets Humans*. La Declaració constitueix un document orientatiu i els Pactes són tractats internacionals que obliguen els Estats signants a complir-los.

La Declaració Universal dels Drets Humans consta d'un *Preàmbul* i un conjunt de *Trenta Articles*, assumint i proclamant quatre *principis bàsics*:

- El principi de la llibertat.
- El principi d'igualtat.
- El principi de no discriminació.
- El principi de la solidaritat.

Principis bàsics que donen fonament i es concreten en un conjunt de *drets*:

- Drets personals, com el dret a la llibertat, a la igualtat, a la vida, a la seguretat, a fundar una família, ...
- Drets polítics, com el dret al sufragi universal i secret, a la llibertat d'associació, ...
- Drets socials, econòmics i culturals, com el dret al treball, a l'estudi, a la protecció de la salut, ...
- Drets processals, que tenen per objectiu garantir l'efectivitat del conjunt de drets, ...

La Declaració també afirma que els drets humans tenen quatre *característiques molt especials*:

- Que són universals, perquè tots els tenim pel sol fet de ser persones, independentment de les nostres característiques personals.
- Que són imprescindibles, el que vol dir que no ens els poden treure mai perquè mai deixen de tenir validesa.
- Que són inalienables, el que vol dir que no els podem cedir a ningú.
- Que són irrenunciables, perquè ningú pot renunciar a ells.

El text complet de la Declaració fou elaborat en una època en què el món estava dividit en un bloc oriental o socialista i en un altre d'occidental. Establir un consens en un període tan convulsionat políticament com aquell va ser un gran triomf per a la humanitat.

La Declaració Universal dels Drets Humans és la culminació, fins al dia d'avui, de l'afany d'universalització i concreció dels drets de les persones i estan reconeguts per gairebé totes les nacions del món. Tot i així, encara s'estan violant en molts països. La *Constitució Espanyola* els inclou en el seu *Títol I* i n'és responsable del seu acompliment el *Defensor del Pueblo*.

Les violacions en els drets humans es produeixen quan algun agent estatal o no estatal no respecta algun dels punts de la Declaració. En aquests casos el *Consell de Seguretat de l'ONU* esdevé l'organisme responsable de discernir aquesta falta i d'establir, si s'escau, responsabilitats. Altres organitzacions no governamentals (ONGs) com *Amnistia Internacional* o *Human Rights Watch* vetllen també pel compliment dels drets humans a tot el món.

Hi ha molts pobles que tenen tradicions que xoquen amb els drets que proclama la Declaració Universal dels Drets Humans; tradicions i costums que no proclamen la igualtat ni la llibertat, sinó la diferència i la submissió. S'ha afirmat que cada poble i cada cultura té els seus propis valors i que allò que és un valor pels homes occidentals potser no ho és pas pels musulmans o els xinesos; aquesta postura és coneguda amb el nom de *relativisme cultural*. Certament, cada cultura té els seus propis valors, les seves tradicions; però també és cert que els pobles i les cultures evolucionen. Durant segles, pels pobles occidentals l'esclavitud era vista com quelcom ben natural, i també era natural que els homes fossin súbdits o propietat privada d'un monarca. Avui aquestes concepcions han estat superades a Occident; en la seva superació, tant l'extensió de l'educació com la capacitat crítica hi tenen molt a veure.

En un món que se'ns fa més i més petit i en el qual tot està interconnectat és molt convenient arribar a una *ètica mínima universal*. Partint del que les diferents cultures proclamen, s'han de cercar els punts comuns, allò que apropa els uns als altres. La Declaració Universal dels Drets Humans, acordada després de grans vergonyes internacionals, ens mostra un camí: és possible un acord mínim entre tots els pobles.

La Declaració proclama uns ideals i uns valors que han de guiar el nostre comportament i les nostres actituds, les de tots i de totes. Sovint trobem, però, moltes situacions en les quals no es compleixen els drets humans, però a les nostres mans hi ha la possibilitat de fer-hi alguna cosa: avui són moltes les persones i les institucions que col·laboren en la supressió de les injustícies que ens envolten. Els diferents drets pressuposen o exigeixen determinats deures que sovint són desatesos: sense obligacions o deures resulta absurd parlar de drets.

Si tenim els ulls ben oberts, constatarem que sempre hi ha hagut persones que han lluitat per a millorar el nostre món, persones que fins i tot han sofert penaltats i sancions a causa de la seva lluita. Però gràcies a tots ells, avui estem millor. Gràcies a les persones que avui porten a terme la seva lluita, demà estarem millor. Cadascun de nosaltres podem aportar-hi la nostra col·laboració. És, també, una qüestió de **solidaritat**.

(Dades de xtec.cat i altres).

Eleanor Roosevelt, Presidenta de la Comissió dels Drets Humans, amb la primera publicació de la Declaració Universal dels Drets Humans.

TEXT DE LA DECLARACIÓ UNIVERSAL DELS DRETS HUMANS

Preàmbul

Considerant que el respecte a la dignitat inherent a tots els membres de la família humana i als drets iguals i inalienables de cadascun constitueix el fonament de la llibertat, de la justícia i de la pau del món;

Considerant que del desconeixement i menyspreu dels drets humans, n'han derivat actes de barbàrie que revolten la consciència de la humanitat, i que l'adveniment en el futur d'un món on les persones alliberades del terror i de la misèria tinguin dret a parlar i a creure lliurement ha esdevingut la més alta aspiració humana; *Considerant* cosa essencial de protegir els drets humans amb un règim de dret a fi que l'ésser humà no es vegi obligat al capdavant a rebel·lar-se contra la tirania i l'opressió;

Considerant que és també essencial de fomentar l'establiment de relacions amistoses entre les nacions;

Considerant que en la Carta de les Nacions Unides els pobles han proclamat llur fe en els drets fonamentals de l'ésser humà, en la dignitat i en la vàlua de la persona humana, en la igualtat de drets d'homes i dones, i que s'han demostrat disposats a afavorir el progrés social i a instaurar unes millors condicions de vida dins d'una més gran llibertat;

Considerant que els estats membres s'han compromès a assegurar, en cooperació amb l'Organització de les Nacions Unides, el respecte universal i efectiu dels drets humans, de les llibertats fonamentals;

Considerant que una concepció comuna d'aquests drets i d'aquestes llibertats és de la més gran importància amb vista al ple acompliment d'aquest compromís,

L'Assemblea General

Proclama aquesta Declaració universal dels drets humans com l'ideal comú que tots els pobles i totes les nacions han d'assolir a fi que totes les persones i òrgans de la societat, tenint aquesta Declaració sempre present a l'esperit, s'esforcin a promoure el respecte d'aquests drets i d'aquestes llibertats mitjançant l'ensenyament i l'educació, i assegurar amb mesures progressives d'ordre nacional i internacional llur reconeixement i aplicació universals i efectius, tant per part dels estats membres com dels territoris que jurídicament en depenen.

Article 1

Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets. Són dotats de raó i de consciència, i els cal mantenir-se entre ells amb esperit de fraternitat.

Article 2

Qualsevol persona pot prevaler-se de tots els drets i de totes les llibertats que aquesta declaració proclama, sense cap distinció de raça, de color, de sexe, de llengua, de religió, d'opinió política o d'altra mena, d'origen nacional o social, de fortuna, de naixement o de qualsevol altra classe. Hom no farà tampoc cap distinció fonamentada en l'estatus polític, administratiu i internacional del país o territori del qual depengui jurídicament la persona, tant si es tracta d'un país o territori independent, com si està sota la tutela, encara que no sigui autònom o que estigui sotmès a qualsevol limitació de sobirania.

Article 3

Tot individu té dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat de la persona.

Article 4

Cap persona no està sotmesa a esclavitud o servatge; l'esclavitud i el tràfic d'esclaus són prohibits en totes llurs formes.

Article 5

Cap persona no serà sotmesa a tortura ni a penes o tractes cruels, inhumans o degradants.

Article 6

Tothom i en tot lloc té dret al reconeixement de la pròpia personalitat jurídica.

Article 7

Tothom és igual davant la llei i té dret d'obtenir-ne la mateixa protecció contra qualsevol discriminació que violi la present declaració contra tota provocació a una tal discriminació.

Article 8

Tota persona té dret a un recurs efectiu prop de les competents jurisdiccions nacionals, contra aquells actes que violin els drets fonamentals reconeguts per la constitució o la llei.

Article 9

Ningú no pot ser arrestat, detingut ni exiliat arbitràriament.

Article 10

Tota persona té dret, en règim d'igualtat, que la seva causa sigui portada equitativament i imparcialment en un tribunal independent i imparcial, el qual decidirà tant sobre els seus drets i les seves obligacions com sobre el fonament de tota acusació adreçada contra ella en matèria penal.

Article 11

1. Hom presumeix innocent tota persona acusada d'un acte delictuós fins que la seva culpabilitat hagi estat establerta legalment en el curs d'un procés públic, en el qual totes les garanties necessàries per a la defensa hagin estat assegurades.

2. Ningú no serà condemnat per accions o per omissions que quan foren comeses no constituïen acte delictuós d'acord amb el dret nacional i internacional. Tampoc no s'imposarà cap pena superior a la que era aplicable quan l'acte delictuós fou comès.

Article 12

Ningú no serà objecte d'intromissions arbitràries en la seva vida privada ni en la de la seva família, en el seu domicili ni en la seva correspondència, ni d'atemptats contra la seva fama o reputació. Tota persona té dret a la protecció de la llei contra aquestes intromissions o aquests atemptats.

Article 13

1. Tota persona té dret a circular i a escollir el seu lloc de residència a l'interior d'un estat.

2. Tota persona té dret a abandonar qualsevol país, àdhuc el propi, i a retornar-hi.

Article 14

1. En cas de persecució, tota persona té dret a cercar asil i a beneficiar-se'n en altres països.

2. Aquest dret no podrà ésser invocat en cas de persecució basada realment en un crim de dret comú, o actes contraris als principis i fins de les Nacions Unides.

Article 15

1. Tot individu té dret a una nacionalitat.

2. Ningú no pot ésser privat arbitràriament de la seva nacionalitat ni del dret a canviar de nacionalitat.

Article 16

1. A partir de l'edat núbil, l'home i la dona, sense cap restricció per raó de raça, nacionalitat o religió, tenen dret a casar-se i a fundar una família. Ambdós tenen drets iguals al matrimoni, durant el matrimoni i en el moment de la seva dissolució.

2. El matrimoni només pot realitzar-se amb el consentiment lliure i ple dels futurs esposos.

3. La família és l'element natural i fonamental de la societat, i té dret a la protecció de la societat i de l'estat.

Article 17

1. Tota persona, individualment i col·lectiva, té dret a la propietat.

2. Ningú no pot ésser privat arbitràriament de la seva propietat.

Article 18

Tota persona té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió; aquest dret comporta la llibertat de canviar de religió o de convicció i la de manifestar-les individualment o en comú, en públic i en privat, mitjançant l'ensenyament, la predicació, el culte i l'acompliment de ritus.

Article 19

Tot individu té dret a la llibertat d'opinió i d'expressió; això comporta el dret a no ésser inquietat per causa de les opinions i el de cercar, rebre o difondre les informacions i les idees per qualsevol mitjà d'expressió i sense consideració de fronteres.

Article 20

1. Tota persona té dret a la llibertat de reunió i d'associació pacífiques.

2. Ningú no pot ésser obligat a pertànyer a una determinada associació.

Article 21

1. Tothom té dret a prendre part en la direcció dels afers públics del seu país, sigui directament, sigui per mitjà de representants elegits lliurement.

2. Tota persona té dret a accedir a les funcions públiques del país en condicions d'igualtat.

3. La voluntat del poble és el fonament de l'autoritat dels poders públics; aquesta voluntat ha d'expressar-se mitjançant eleccions sinceres que cal celebrar periòdicament per sufragi universal igual i secret, o seguint qualsevol procediment equivalent que asseguri la llibertat del vot.

Article 22

Tota persona, com a membre de la societat, té dret a la seguretat social; té la facultat d'obtenir la satisfacció dels drets econòmics socials i culturals indispensables a la seva dignitat i al lliure desenvolupament de la seva personalitat, per l'esforç nacional i la cooperació internacional, segons l'organització i els recursos de cada país.

Article 23

1. Tota persona té dret al treball, a la lliure elecció del seu treball i a la protecció contra la desocupació.
2. Tothom té dret, sense cap discriminació, a igual salari per igual treball.
3. Tothom que treballa té dret a una remuneració equitativa i satisfactòria que asseguri per a ell i per a la seva família una existència conforme amb la dignitat humana, completada, si cal, amb els altres mitjans de protecció social.
4. Tota persona té dret, unint-se amb d'altres, a fundar sindicats i a afiliar-s'hi per a la defensa dels propis interessos.

Article 24

Tota persona té dret al descans i al lleure i, particularment, a una limitació raonable de la jornada de treball i a vacances periòdiques pagades.

Article 25

1. Tota persona té dret a un nivell de vida que asseguri la seva salut, el seu benestar i els de la seva família, especialment quant a alimentació, a vestit, a habitatge, a atenció mèdica i als necessaris serveis socials; tota persona té dret a la seguretat en cas de desocupació, malaltia, invalidesa, viduïtat, vellesa o en altres casos de pèrdua dels mitjans de subsistència a causa de circumstàncies independents de la seva voluntat.
2. La maternitat i la infantesa tenen dret a una ajuda i a una assistència especials. Tot infant nascut en el matrimoni o fora d'ell, frueix d'igual protecció social.

Article 26

1. Tota persona té dret a l'educació. L'educació serà gratuïta, si més no, en el grau elemental i fonamental. L'ensenyament elemental és obligatori. Cal que l'ensenyament tècnic i professional sigui generalitzat, i que s'obri a tothom l'accés als estudis superiors amb plena igualtat per a tots amb atenció al mèrit de cadascú.
2. L'educació ha de tendir al ple desenvolupament de la personalitat humana i al reforçament del respecte dels Drets Humans i de les llibertats fonamentals. Ha d'afavorir la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i tots els grups socials o religiosos, i la difusió de les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau.
3. El pare i la mare tenen, amb prioritat, dret a escollir la classe d'educació de llurs fills.

Article 27

1. Tota persona té dret a prendre part lliurement en la vida cultural de la comunitat, a fruit de les arts i a participar del progrés científic i dels beneficis que en resultin.
2. Qualsevol persona té dret a la protecció dels interessos morals i materials derivats de les produccions científiques, literàries i artístiques de què sigui autor.

Article 28

Tota persona té dret que regni en el medi social i internacional un ordre que permeti d'assolir amb plena eficàcia els drets i les llibertats enunciats en aquesta declaració.

Article 29

1. Tota persona té dret a uns deures envers la comunitat en la qual, només, li és possible el lliure i ple desplegament de la personalitat.
2. En l'exercici dels drets i en el gaudi de les llibertats ningú no està sotmès sinó a les limitacions establertes en la llei, exclusivament en l'ordre a assegurar el reconeixement i el respecte dels drets i de les llibertats alienes, i a fi de satisfer les justes exigències de la moral, de l'ordre públic i del benestar general en una societat democràtica.
3. Aquests deures i aquestes llibertats mai no podran ésser exercits contra els fins i els principis de les Nacions Unides.

Article 30

Cap disposició d'aquesta declaració no pot ésser interpretada en el sentit que un estat, un grup o un individu tinguin dret a lliurar-se a una activitat o a cometre un acte encaminat a la destrucció dels drets i les llibertats que s'hi enuncien.

ELS DRETS DELS INFANTS

La Convenció sobre els Drets de l'Infant és un tractat internacional que recull els drets de la infància.

El seu text va ser aprovat per l'Assemblea General de Nacions Unides el 20 de novembre de 1989, després de molts anys de negociacions, i va entrar en vigor el 2 de setembre de 1990. Els únics països del món que no l'han ratificada són els Estats Units i Sudan del Sud. Els EE. UU. no ho han fet a causa de les pressions de certs grups polítics i religiosos de caràcter conservador, i també perquè la Convenció prohibeix la pena de mort per delictes comesos abans dels 18 anys, entre altres qüestions.

La Convenció està centrada en la infància, referint-se a les necessitats i drets específics dels nens/nenes i obliga els Estats a obrar a favor dels seus millors interessos. És un instrument internacional que estableix els drets civils, polítics, econòmics, socials i culturals de la infantesa, constant de 54 articles i de tres protocols addicionals, un sobre la participació dels nens en conflictes armats, un altre sobre la venda de nens així com la prostitució i pornografia infantils, i un tercer sobre els protocols de les denúncies sobre la Convenció. La seva aplicació és obligació dels governs, però també defineix les obligacions i responsabilitats d'altres agents com els pares, professors, professionals de la salut, investigadors i els mateixos nens i nenes.

La Convenció expressa els drets fonamentals de què han de gaudir els infants de totes les nacionalitats: dret a desenvolupar-se fins a les seves plenes potencialitats; a ser protegits de les influències perniciososes, dels abusos i de l'explotació; i a participar plenament en la família així com en la vida cultural i social.

Els quatre principis bàsics de la Convenció són els següents:

- No discriminació.
- Defensa del millor interès de l'infant/a.
- Dret a la vida, a la supervivència i al desenvolupament.
- Respecte per les opinions dels/les nens/es.

Avui dia un nombre creixent d'Estats fan referències específiques als drets humans de la infància en les seves constitucions o en altres disposicions legals. Es confirma cada vegada més el lligam existent entre la reforma de les lleis i la millora en l'accés i en la qualitat dels programes que preveuen serveis fonamentals adreçats als infants i a les seves famílies. Aquesta relació apareix amb més força i amplitud en els sectors de la sanitat i de l'educació.

Tot i així, segons Mans Unides, aquest tractat o convenció és incomplert sistemàticament a tot el món. Són massa els governs i els adults que obliden les obligacions que van adquirir respecte a la infància, i el suport que els nens reben és, en molts llocs, paper mullat.

El camí per recórrer encara és llarg, molt llarg. No cal anar gaire lluny, potser només amb donar la volta a la cantonada, per trobar-nos amb els drets dels nens violats davant la passivitat i, de vegades, la connivència de les autoritats i de la mateixa societat.

Els milions de nens pobres i famolencs, els marginats i explotats, els malalts sense assistència, els que moren per causes previsibles i tractables, els que viuen al carrer, els que treballen, els que juguen a ser soldats en exèrcits d'adults, els prostituïts, els desplaçats de les seves llars, els refugiats... ens indiquen que les coses estan fallant. I els culpables, clarament, no són els nens.

A continuació s'exposen algunes dades, extretes de diversos informes internacionals, de les quals tots els adults, sense excepció, ens n'hauríem d'avergonyir:

- Un de cada quatre nens a les regions en desenvolupament està desnodrit.
- Més de 72 milions de nens no van a l'escola. El 54% són nenes.
- Cada any moren al món 9 milions de nens menors de 5 anys per causes previsibles i tractables.
- Més de 4.000 menors de cinc anys moren al dia per la falta d'aigua potable.
- Al món hi ha més de 15 milions d'orfes per la SIDA.
- La majoria dels morts per paludisme són infants subsaharians menors de cinc anys.
- Hi ha més de 2 milions de nens embolicats en xarxes de prostitució infantil.
- Més de 215 milions de nens passen la seva infància treballant.

TEXT DE LA DECLARACIÓ UNIVERSAL DELS DRETS DE L'INFANT

Article 1

Un infant és l'ésser humà fins als divuit anys, llevat que la legislació nacional acordi la majoria abans d'aquesta edat.

Article 2

Tots els drets enunciats en la Convenció han de ser atorgats a tot infant sense excepció; l'Estat té l'obligació de protegir l'infant contra qualsevol mena de discriminació.

Article 3

Tota mesura, de caràcter judicial o administratiu, que s'adopti respecte a un infant, s'ha de recolzar en el seu propi interès.

Article 4

L'Estat té l'obligació d'assegurar l'exercici dels drets reconeguts en la Convenció.

Article 5

L'Estat té l'obligació de respectar els drets i fer complir els deures d'aquells que legalment són responsables de l'infant, per tal que l'infant pugui exercir els drets reconeguts en aquesta Convenció.

Article 6

L'infant té el dret intrínsec a la vida i l'obligació de l'Estat és assegurar la seva supervivència i desenvolupament.

Article 7

L'infant té dret a un nom des del seu naixement i a adquirir una nacionalitat, de manera que mai no resulti un apàtrida; també té dret a conèixer els seus pares i a ser atès per ells.

Article 8

L'Estat té l'obligació de protegir i, si s'escau, restablir els aspectes fonamentals de la identitat d'un infant: nacionalitat, nom i relacions familiars.

Article 9

L'Estat té l'obligació de vetllar perquè l'infant no sigui separat dels seus pares contra la voluntat d'aquests, excepte si es tracta d'una mesura de l'autoritat competent que, tenint en compte l'interès superior de l'infant, determini el contrari. L'infant té dret a mantenir el contacte amb el pare o la mare quan estigui separat de l'un, de l'altre o de tots dos.

Article 10

L'infant i els seus pares tenen dret a sortir de qualsevol país o d'entrar-hi perquè la família es pugui reunir o per al manteniment de les relacions entre l'infant i els seus pares.

Article 11

L'Estat té l'obligació, mitjançant acords bilaterals, de lluitar contra les retencions d'infants a l'estranger i els trasllats il·lícits a altres països.

Article 12

L'infant té dret, així que tingui un judici propi, a expressar la seva opinió en tot allò que l'afecta i a veure com aquesta opinió és atesa.

Article 13

L'infant té dret a la llibertat d'expressió i a buscar, rebre i difondre informacions i idees pels mitjans que triï només amb les limitacions que la llei prevegi.

Article 14

L'Estat té l'obligació de respectar el dret de l'infant a la llibertat de pensament, de consciència i de religió; i de respectar els drets i els deures dels seus pares per guiar-lo en l'exercici dels seus drets d'acord amb l'evolució de les seves facultats.

Article 15

L'infant té dret a la llibertat d'associació i a celebrar reunions pacífiques amb la condició que els drets dels altres siguin respectats.

Article 16

L'infant té dret a no ser objecte d'intromissions en la seva vida privada; té dret a la família, al domicili i a la correspondència, i no ha de ser objecte d'atacs il·legals pel que fa a la seva honra i la seva reputació.

Article 17

L'infant ha de poder accedir a informació procedent de diverses fonts nacionals i internacionals, especialment la que té per finalitat promoure el seu benestar social, espiritual i moral, i la seva salut física i mental; els Estats han de posar els mitjans per tal que això sigui possible.

Article 18

L'Estat ha d'assegurar el reconeixement del principi que el pare i la mare tenen responsabilitats comunes en l'educació i el desenvolupament de l'infant; són els primers responsables de l'infant i la seva preocupació fonamental ha de ser el seu òptim desenvolupament.

Article 19

L'Estat té l'obligació de protegir l'infant contra tota mena de maltractaments, abusos i explotacions; de tipus físic, mental o sexual.

Article 20

L'infant privat temporalment o permanentment del seu entorn familiar, així com aquell que se l'ha de separar en funció del seu interès primordial, té dret a la protecció i a l'ajuda especials de l'Estat.

Article 21

Els Estats que reconeixen o permeten l'adopció han d'assegurar que la consideració principal sigui l'interès primordial de l'infant.

Article 22

D'acord amb la llei i els procediments internacionals, els Estats tenen l'obligació de considerar la sol·licitud de l'estatut de refugiat de qualsevol infant i d'ajudar-lo a reunir-se amb la seva família.

Article 23

Els infants disminuïts tenen dret a gaudir d'atencions específiques i d'una educació i una capacitació adequades a fi d'aconseguir la seva integració social i el seu màxim desenvolupament individual, tan cultural com espiritual.

Article 24

L'infant té dret al nivell més alt de salut i a l'accés als serveis mèdics; i l'Estat té l'obligació d'assegurar les atencions primàries preventives, l'atenció sanitària per a les futures mares, la reducció de la mortalitat infantil, l'educació sanitària i l'abolició de les pràctiques tradicionals perjudicials per a la salut dels infants.

Article 25

L'infant en règim d'internament o acolliment familiar té dret a una revisió periòdica del tractament que rep i de totes les altres circumstàncies rellevants pel que fa a la seva situació.

Article 26

L'infant té dret a beneficiar-se de la seguretat social i de les prestacions socials.

Article 27

L'infant té dret a un nivell de vida adequat al seu desenvolupament físic, mental, espiritual, moral i social; els pares són els primers responsables, però si ells no poden l'Estat els ha d'ajudar, principalment pel que fa a la nutrició, el vestit i l'habitatge.

Article 28

L'infant té dret a l'educació i l'Estat té l'obligació de proporcionar educació primària obligatòria i gratuïta, de fer que l'ensenyament superior sigui accessible a tots, i de vetllar perquè la disciplina escolar es fomenti en el respecte i la dignitat de l'infant.

Article 29

L'educació ha d'afavorir el desenvolupament de la personalitat i les aptituds de l'infant; ha d'inculcar el respecte dels drets humans, el respecte dels seus pares, de la seva pròpia identitat cultural, del seu idioma i valors, com també els valors culturals dels altres països; ha de preparar l'infant per assumir una vida responsable en societat i en el respecte al medi natural.

Article 30

Als Estats on hi hagi minories ètniques, religioses o lingüístiques, l'infant que pertanyi a alguna d'aquestes minories té dret a gaudir de la seva pròpia cultura, a practicar la seva religió i a utilitzar la seva pròpia llengua.

Article 31

L'infant té dret al descans, al lleure, al joc i a la participació en activitats culturals i artístiques.

Article 32

L'infant té dret a ser protegit contra l'explotació econòmica i contra tota feina que posi en perill la seva salut, la seva educació o el seu desenvolupament integral, i l'Estat té l'obligació d'establir edats mínimes per començar a treballar i d'especificar les condicions laborals.

Article 33

L'infant té dret a ser protegit contra el consum il·lícit d'estupefaents i substàncies psicotròpiques, i contra la seva utilització en la producció i distribució d'aquestes substàncies.

Article 34

L'infant té dret a ser protegit per l'Estat de qualsevol tipus d'explotació o abús sexual.

Article 35

Els Estats han de posar tots els mitjans necessaris per impedir el segrest, la venda o el tràfic d'infants.

Article 36

Els Estats han de protegir l'infant contra tota altra mena d'explotació que pugui perjudicar qualsevol aspecte del seu benestar.

Article 37

L'Estat té l'obligació de vetllar perquè cap infant no sigui sotmès a tortures ni a penes o tractes cruels. No es pot imposar la pena capital ni la presó perpètua a cap infant. No pot ser privat de la seva llibertat d'una manera arbitrària, i aquesta mesura es considerarà com a l'última aplicable. Si és privat de llibertat serà tractat amb humanitat i respecte, i sempre d'acord amb les necessitats de la seva edat; estarà separat dels adults i podrà mantenir contactes amb la seva família i tindrà dret a una assistència legal i de qualsevol altre tipus que sigui adequada.

Article 38

L'Estat té l'obligació de respectar el dret internacional humanitari i el principi que cap infant de menys de quinze anys no ha de participar directament en les hostilitats ni ha de ser reclutat per les forces armades, i que tot infant afectat per un conflicte armat ha de poder gaudir de protecció i atencions.

Article 39

L'Estat té l'obligació d'adoptar mesures per tal d'assegurar la recuperació física i psicològica i la reintegració social dels infants que hagin estat víctimes d'abusos, negligències, explotacions o tortures.

Article 40

L'Estat té l'obligació de reconèixer el dret que té l'infant que ha infringit la llei penal de ser tractat d'acord amb la seva dignitat i que es tingui en compte l'edat que té. També ha de garantir la no retroactivitat de les lleis, tant nacionals com internacionals. A l'infant se li asseguraran, com a garanties, la presumpció d'innocència, el dret a ser informat puntualment dels càrrecs que se li imputen, a disposar d'assistència jurídica, que la seva causa sigui dirimida sense retard, que no se l'obligui a declarar-se culpable, que totes les decisions i mesures aplicades siguin sotmeses a un òrgan judicial superior. Té dret a disposar de l'assistència gratuïta d'un intèrpret, si és el cas, i que es respecti plenament la seva vida privada al llarg del procés. Així mateix es promourà l'establiment d'instàncies i de legislació específiques i la implantació d'una edat mínima de responsabilitat penal. D'altra banda, es procurarà que les mesures es puguin adoptar sense haver de recórrer a procediments judicials i es buscaran totes les alternatives possibles per evitar l'internament en institucions.

Article 41

Cap article d'aquesta Convenció no afectarà cap llei d'un Estat quan aquesta llei sigui millor de cara a la realització dels drets de l'infant.

Articles 42 al 45

Tracten del compromís dels estats de difondre la Convenció i de la creació del Comitè dels Drets de l'Infant, encarregat de promoure l'aplicació efectiva de la Convenció i de fomentar la cooperació internacional en tot allò que la Convenció propugna.

Articles 46 al 54

Tracten de la ratificació de la Convenció, entrada en vigor, esmenes i reserves fetes al signar-la o adherir-s'hi per part dels Estats.

ELS DRETS DELS ANIMALS

El maltractament d'animals comprèn comportaments que causen dolor, estrès o altres patiments als animals, cobrint des de la negligència en les atencions bàsiques que requereixen fins a l'assassinat maliciós.

Algunes persones i col·lectius consideren només com a “maltractament” la crueltat intencionada i “innecessària” contra els animals, mentre que altres hi inclouen també el patiment infligit per altres raons que no accepten com a “necessàries” com, per exemple, la producció de carn, l'obtenció de pells, la seva utilització en espectacles i els experiments científics amb animals.

Moltes persones, i cada vegada més, consideren la crueltat envers els animals com un assumpte de gran importància moral i social. Amb la Declaració Universal dels Drets dels Animals es pretén ajudar a que disminueixi el nombre d'animals que són tractats cruelment, també amb la sensibilització de la població i la creació de lleis que castiguen els infractors.

Existeixen suficients estudis que demostren que els animals són autònoms, conscients d'allò que els envolta, amb la capacitat fisiològica de sentir **dolor** i plaer, que poden comunicar-se, posseeixen memòria i són capaços d'aprendre, entre moltes altres característiques.

Però, qui ha tingut un gos de companyia no necessita cap estudi per a saber-ho, ja que ho ha pogut comprovar una i mil vegades per si mateix.

Qualsevol que convisqui o treballi amb animals, no té cap dubte que els animals pateixen. Inclús quan no se'ls fa mal directament a ells, “senten” el dolor dels altres éssers amb els quals hi estan vinculats. Existeixen relats de pescadors i baleners que expliquen el molt que “ploren” les balenes i els dofins quan veuen que són capturats membres del seu grup. Molta gent del nostre entorn ens podria explicar situacions semblants viscudes amb els animals d'aquí.

Alguns exemples de maltractament animal podrien ser:

- Pegar-los o infligir-los qualsevol altre dany físic o psicològic.
- Abandonar els animals domèstics en qualsevol lloc.
- No facilitar-los l'alimentació necessària pel seu normal desenvolupament.
- Mantenir-los en instal·lacions molt inadequades per les seves necessitats.
- Practicar-los mutilacions, excepte les necessàries i controlades pels veterinaris.
- Donar animals com a reclam promocional per altres compres.
- Vendre'ls a laboratoris sense que s'acompleixin les garanties previstes en la normativa vigent.
- Vendre'ls a menors de 14 anys o incapacitats sense l'autorització dels seus tutors.
- Subministrar-los aliments que continguin substàncies que els puguin causar danys o sofriments innecessaris.
- Utilitzar-los en espectacles o altres activitats d'oci on poden patir física i/o psíquicament.
- Etc.

En relació amb els animals domèstics de companyia (principalment gats, gossos i ocells), cada vegada es va entenent més que són una responsabilitat i no una joguina, per la qual cosa tenim l'obligació de cuidar-los amb la deguda diligència.

Si quan ja no els volem, o no podem tenir-los, els abandonem en qualsevol lloc, aquests animals domèstics no podran proveir-se per si mateixos d'aliments, aigua i sostre, i quedaran exposats a les possibles agressions d'altres animals o persones.

Abans d'adquirir un animal domèstic ens hem d'assegurar que en podrem tenir cura i gaudir de la seva companyia durant molt de temps; si no és així, millor no tenir-ne. Si tot i les nostres bones intencions, inesperadament ens hem de desprendre d'un animal de companyia, hem d'assabentar-nos de les possibilitats que tenim en el nostre entorn i utilitzar la millor per l'animal.

A l'hora d'adquirir un animal domèstic, és una molt bona opció adoptar-lo d'una societat protectora d'animals.

En relació amb els experiments científics, cada any milions d'animals són mutilats, intoxicats, electrocutats i cremats en laboratoris. Se sol argumentar que aquests sacrificis són en nom de la ciència, però la veritat és que la majoria es produeixen en la indústria bèl·lica, cosmètica i en col·legis i universitats.

Segons hi diu a Internet, importants marques d'articles de neteja per la llar i de cosmètics estan entre les empreses que més cruelment experimenten amb animals per a provar els seus productes.

També s'utilitzen molts animals per a provar els efectes de l'armament, així com en accions militars durant les guerres.

En relació amb la protecció dels drets dels animals, és a partir del segle XVII que es comencen a fer les primeres lleis amb aquesta intenció; per exemple, a Irlanda es prohibeix arrancar la llana de les ovelles de manera cruel. D'aquesta manera es posa en marxa el moviment pels drets dels animals, on la gent proposa diverses maneres per a limitar el sofriment dels éssers animals, no humans.

Uns altres exemples més recents ho són que el 2013 a Europa es va aprovar una llei que prohibeix l'experimentació en animals amb la finalitat d'obtenir productes domèstics, i que el 2010 es van abolir les curses de toros a Catalunya gràcies a una Iniciativa Legislativa Popular promoguda per la Plataforma Prou!

Alguns comentaris sobre el maltractament animal i la violència, de Nelly Glatt F., psicoterapeuta:

“La violència s'expressa de diverses maneres relacionades entre si. El maltractament animal és un factor que predisposa a la violència social i, a la vegada, n'és una conseqüència de la mateixa: forma part de la cascada de violència que ens va abastant a tots com a individus i com a societat.

La violència és un acte intencionat que pot ser únic o repetitiu, dirigit a dominar, controlar, agredir o malmetre els altres. Gairebé sempre és exercida per les persones que tenen el poder en una relació, però també es pot exercir sobre objectes, animals o un mateix.

La crueltat és una resposta emocional d'indiferència o l'obtenció de plaer en el sofriment dels altres; ha estat considerada un distúrbio psicològic. La crueltat d'alguns nens envers els animals és un signe clínic relacionat amb desordres antisocials i de conducta.

A les famílies en què hi ha violència, aquesta va dirigida normalment cap als més dèbils: ancians, dones, nens i animals de companyia. El maltractament cap als animals és tolerat per molts d'aquells que ho observen; es minimitzen les seves causes i efectes, i els pares, mestres i comunitats que no donen importància a l'abús amb els animals, estan incubant una bomba de temps.

S'ha de fer èmfasi en que la detecció, prevenció i tractament de la violència cap als animals és un acte d'humanitat en si mateix. Els animals són criatures que es troben, en relació a l'ésser humà, en un nivell d'inferioritat dintre l'escala evolutiva. Això ens fa responsables del seu benestar, ja que tenir supremacia suposa una obligació, una responsabilitat, que és la de complir com a guardià de les espècies inferiors en termes intel·lectuals.

Si realment volem combatre la violència, una part de la nostra lluita consisteix també a eradicar el maltractament a altres éssers vius.”

Cal recordar, una vegada més, que els animals són éssers tan vulnerables i sensibles com nosaltres mateixos, gairebé sempre indefensos davant el maltractament humà. No podem seguir vivint en un món on persisteix la crueltat contra els animals.

S'ha d'anar conscienciant a les persones que no s'ha de maltractar els animals sota cap circumstància, tot el contrari, se'ls ha de donar un tracte digne i respectuós. Sobretot s'ha d'educar així als infants i adolescents, ja que d'ells depèn que passi en el futur.

“Qualsevol que estigui acostumat a menysprear la vida de qualsevol ésser vivent està en perill de menysprear també la vida humana.”

“No m'importa saber si un animal pot raonar. Sols sé que és capaç de sofrir, i per això el considero el meu pròxim.”

Albert Schweitzer, premi Nobel de la Pau 1952.

“Estic a favor dels Drets dels Animals tant com dels Drets Humans. És l'única manera de ser un humà complet.” Abraham Lincoln.

“Un país, una civilització, es pot jutjar per la forma en què tracta els seus animals.” Mahatma Gandhi.

“La mesura del grau d'educació d'un home és la manera com tracta els animals.”

Berthold Auerbach.

TEXT DE LA DECLARACIÓ UNIVERSAL DELS DRETS DELS ANIMALS

(Aprovada per la UNESCO i per l'ONU)

Preàmbul de la declaració universal dels drets de l'animal:

Considerant: **que** tot animal té drets, que la ignorància i el rebuig d'aquests drets han conduït i segueixen conduint l'home a cometre crims contra la naturalesa i contra els animals; **que** el reconeixement, per part de l'espècie humana, dels drets a l'existència d'altres espècies d'animals serà la clau de la coexistència de les espècies al món; **que** l'espècie humana comet genocidi i existeix l'amenaça que segueixi cometent-lo; **que** el respecte cap als animals per part de l'home està lligat al respecte dels humans entre ells mateixos; **que** l'educació ha d'ensenyar, des de la infantesa, a observar, comprendre, respectar i estimar els animals... Per tot això, es proclama el següent:

Article 1.

Tots els animals neixen iguals davant la vida i tenen el mateix dret a l'existència.

Article 2.

- a. Tot animal té dret al respecte.
- b. L'ésser humà, com espècie animal, no té dret d'exterminar o explotar altres animals, ni violar aquest dret. L'ésser humà té l'obligació de posar els seus coneixements al servei dels animals.
- c. Tots els animals tenen dret a l'atenció, a ser cuidats i a la protecció per part de l'ésser humà.

Article 3.

- a. Cap animal serà sotmès a maltractaments i es prohibeixen els actes cruels envers els animals.
- b. En cas que la mort de l'animal sigui necessària, aquesta ha de ser instantània, sense dolor i no ha de generar angonya.

Article 4.

- a. S'estableix el dret a la llibertat dels animals salvatges i el dret dels domèstics a viure i créixer al ritme i en les condicions pròpies de la seva espècie, i a viure en el seu medi natural, sigui terrestre, aeri o aquàtic, a reproduir-se i a poder complir el seu cicle natural de vida.
- b. Tota privació de llibertat, encara que sigui amb finalitats educatives, és contrària a aquest dret.

Article 5.

- a. Tot animal que pertanyi a una espècie que visqui tradicionalment en l'entorn humà, té dret a viure i créixer al ritme i en les condicions de vida i de llibertat que són pròpies de la seva espècie.
- b. Tota modificació d'aquest ritme o condicions que sigui imposada per l'home amb finalitats mercantils, és contrària al susdit dret.

Article 6.

- a. Tot animal que l'home hagi acollit com a company té dret que la duració de la seva vida sigui conforme a la seva longevitat natural.
- b. L'abandonament d'un animal és un acte de crueltat i degradant.

Article 7.

Tot animal de treball té dret a gaudir d'un límit en el temps i la intensitat del seu treball, a una alimentació adequada i al repòs.

Article 8.

- a. Es condemna tota experimentació científica amb animals que impliqui un patiment, tant físic com psicològic, puix que el patiment és totalment incompatible amb els drets de l'animal, ja es tracti d'experiments mèdics, científics, comercials o de qualsevol naturalesa.
- b. Han de ser utilitzades i desenvolupades tècniques alternatives a l'experimentació animal.

Article 9.

Quan un animal és criat per a l'alimentació, ha de ser nodrit, allotjat, transportat i sacrificat sense que res li produeixi ansietat o dolor.

Article 10.

- a. Cap animal ha de ser explotat per divertiment de l'ésser humà.
- b. Es prohibeixen els espectacles i exhibicions incompatibles amb la dignitat de l'animal.

Article 11.

Tot acte que provoqui la mort innecessària d'un animal és un crim contra la vida, és a dir, un biocidi.

Article 12.

- a. Tot acte que provoqui la mort d'un gran nombre d'animals salvatges és un genocidi, és a dir, un crim contra l'espècie.
- b. La contaminació i la destrucció de l'ambient natural conduiran cap al genocidi.

Article 13.

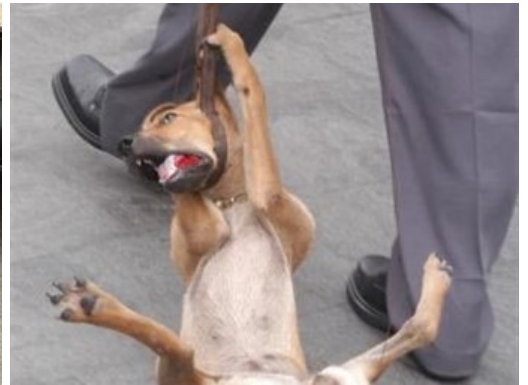
- a. Un animal mort ha de ser tractat amb respecte.
- b. Les escenes de violència en què els animals són víctimes han de ser prohibides en el cinema i la TV, a no ser que serveixin per mostrar els atemptats contra els drets dels animals.

Article 14.

- a. Els organismes de protecció i salvaguarda dels animals han de ser representats en l'àmbit governamental.
- b. Els drets de l'animal han de ser defensats per la llei com ho són els drets dels humans.

**EL MALTRACTAMENT
D'ANIMALS
COM A
ESPECTACLE
MOLT CRUEL**

**EL MALTRACTAMENT
D'ANIMALS
COM A
PLAER
MOLT CRUEL**

**EL MALTRACTAMENT
D'ANIMALS
COM A
NEGOCI
MOLT CRUEL**

*Sols quan el darrer arbre estigui mort,
l'últim riu enverinat
i l'últim peix atrapat,
t'adonaràs que no pots menjar diners.*

Pensament indoamericà.

SOSTENIBILITAT

SOSTENIBILITAT QUOTIDIANA: ALIMENTS, COMERÇ I GLOBALITZACIÓ

S'anomena “desenvolupament sostenible” aquell que és capaç de satisfer les necessitats actuals sense comprometre els recursos i possibilitats de les futures generacions. Intuïtivament, una activitat sostenible és aquella que es pot mantenir. Per exemple, tallar arbres d'un bosc assegurant la repoblació és una activitat sostenible. Per contra, consumir petroli no és sostenible, ja que no es pot restituir a la natura.

Avui en dia, una bona part de les activitats humanes no són sostenibles a mig i llarg termini tal com estan plantejades, el que pot portar unes greus conseqüències pel nostre planeta i els seus habitants, raó per la qual ha adquirit tanta importància el terme **“sostenibilitat”, molt lligat amb “la solidaritat” envers les generacions futures.**

A continuació es parla de la sostenibilitat quotidiana, domèstica, familiar... utilitzant els textos del llibre “Tu en el món teu” de l'Obra Social Caixa Terrassa.

ELS ALIMENTS

Ets el que menges! Aquesta expressió es sol utilitzar per subratllar l'estreta relació entre alimentació i salut. Saps, però, que el que poses a la taula també té repercussions en la salut del planeta?

La humanitat dedica més del 25% de les terres emergides a la producció alimentària, la major part destinades a satisfer les dietes amb alt contingut en carn que caracteritzen avui als països rics i que són les que més recursos planetaris demanen.

La sobrealimentació del primer món contrasta amb la fam que encara avui pateixen més de 800 milions d'éssers humans. A més, el patró alimentari actual ens fa dependents de molts productes químics: antibiòtics, plaguicides, fertilitzants, conservants d'aliments, etc. Per evitar-ne les conseqüències negatives sobre la salut, cal triar productes lliures de components residuals nocius. També és aconsellable inclinar-se pels productes frescos, base de la dieta mediterrània, així com per aquells produïts localment.

Escollir productes vegetals és estalviar recursos naturals i energètics, ja que per obtenir-los se'n necessiten menys que per aconseguir productes animals.

La carn és el segment alimentari que gasta més recursos planetaris. Per exemple, un camp de 1.000 m² pot produir per a aconseguir 4.500 kg de patates, o bé 500 kg de farina, o bé 200 kg de carn de pollastre, o bé 100 kg de carn de porc. De fet, el 95% de la producció mundial de soja i el 44% de la de cereals es dediquen a alimentar bestiar. Les dietes del Primer Món, amb alt contingut de carn, necessiten cada cop més i més territori per a produir els 85 kg que consumim de mitjana per persona cada any.

També es consumeix molta més aigua per a produir 1 kg de carn que de farina o patates. Per exemple, per a obtenir 1 kg de carn de vedella fan falta més de 12.000 litres d'aigua, per a 1 kg de carn de porc 4.800 litres, per a 1 kg de carn de pollastre 3.500 kg, per a 1 kg de farina 800 litres i per a 1 kg de patates 400 litres.

Si un dia tota la població del món mengés tanta carn com nosaltres, no hi hauria suficients terres ni aigua per aconseguir-ho. És aconsellable, doncs, moderar el consum de carn.

EL COMERÇ

El comerç és, en essència, comprar per tornar a vendre. Gràcies a la cadena comercial, els productes arriben a tothom i de tot arreu.

Els nous hàbits de consum, l'aparició de noves fórmules comercials o el canvi d'ús del temps dedicat a comprar han determinat que coexisteixin molts tipus de comerços: de proximitat, especialitzats, supermercats, centres comercials... Tanmateix, es pot apreciar fàcilment una tendència: la substitució progressiva del comerç tradicional per la compra setmanal en grans superfícies.

Els avantatges d'aquesta mena d'establiments són diversos, sobretot més amplitud d'horaris i més varietat de productes en un mateix espai. Però els costos també són importants: d'una banda, ambientals, perquè aquest tipus de comerç exigeix desplaçaments, normalment en cotxe, cap als afores de les ciutats on es troben les grans superfícies i, de l'altra, comunitaris, ja que minven la funció social bàsica de la xarxa econòmica local.

El mercat, la botiga, la fleca o el petit bar del barri són de vegades punts neuràlgics de la vida social i cultural de les comunitats, que cohesionen la vida als barris i estan íntimament vinculats a l'espai local que vertebraren.

Els aliments més frescos solen ser produïts prop del consumidor i els aliments elaborats normalment vénen de més lluny. Però no sempre és així, podem trobar al supermercat unes pomes que són de la nostra zona i unes altres que han vingut des de Xile, havent recorregut més de 10.000 km, amb les corresponents despeses energètiques pel seu trasllat i conservació, i l'afectació mediambiental que això implica.

LA GLOBALITZACIÓ

Saps quina distància han recorregut les coses que consumeixes? Quins productes químics se'ls han aplicat? En quines condicions treballen els qui les han produïdes? Les tendències actuals de comerç internacional i consum, cada vegada més globalitzades, fan que la distància entre el qui conrea o produeix i el qui consumeix sigui enorme. Per tant, de vegades és difícil obtenir tota la informació sobre el que consumim.

Però la dificultat, malauradament, no ens eximeix de la responsabilitat, ja que segons els productes que adquirim fomentem unes formes de producció i comercialització o unes altres. Les nostres opcions com a consumidors tenen conseqüències en l'estat del medi, en les condicions de vida dels productors, en el benestar dels animals dedicats a la producció industrial d'aliments o en la perpetuació de determinades disfuncions socials causades per un mal procés de globalització.

El principal instrument informatiu de què disposem per poder exercir aquesta responsabilitat social són les etiquetes dels productes. L'etiqueta ens explica les característiques del producte i el seu recorregut.

En el cas dels productes procedents de països menys desenvolupats, una de les garanties més fiables és escollir, sempre que resulti possible, els que ens arriben mitjançant processos de l'anomenat "comerç just".

Gràcies al comerç just s'evita l'explotació d'infants, es garanteix l'equitat de gènere i es retribueix adequadament els productors. I també s'assegura un bon manteniment ambiental.

La mal entesa globalització econòmica ha agreujat la vulneració dels drets humans i laborals de milers de persones d'arreu del món. La competència entre països per atreure inversors ha creat les maquiles, zones franques on les empreses es poden instal·lar sense pagar pràcticament impostos i on s'ofereix mà d'obra molt barata. El resultat són milers de persones, sobretot dones, que pateixen unes condicions sociolaborals que no respecten ni tan sols els drets humans bàsics. Tenir-ho en compte.

Algú paga pel baix preu de la roba barata. En l'economia globalitzada actual, el sector del tèxtil viu una cursa frenètica per reduir costos. Això sol comportar un empitjorament de les condicions laborals dels treballadors dels països en vies de desenvolupament, on s'ha traslladat la major part de la producció de les grans multinacionals de la moda.

Els nens, en molts llocs del món, són mà d'obra barata. Arreu del món, milions d'infants són forçats a treballar, posant en perill la seva salut física i mental i el seu desenvolupament. Dels més de 240 milions de nens explotats, tres quartes parts treballen en entorns de risc, com la mineria o la manipulació de substàncies perilloses.

(Textos del llibre "Tu en el món teu" de l'Obra Social Caixa Terrassa).

SOSTENIBILITAT QUOTIDIANA: DEIXALLES I CONTAMINACIÓ

DEIXALLES DOMÈSTIQUES

En la natura tot es transforma, s'assimila i es reaprofitja contínuament. Durant segles, els residus generats pels humans, com els que produeix qualsevol altra forma de vida animal o vegetal, s'han reincorporat fàcilment a aquest cicle natural. Però el model actual de vida als països desenvolupats ha canviat aquesta situació.

Molts productes estan tan transformats que ja no s'incorporen espontàniament a la roda natural. És el cas del plàstic, per exemple. A més, els hàbits de consum lligats a la cultura d'un sol ús (usar i llençar) estan molt relacionats amb aquestes substàncies sintètiques, que produïm a l'engròs, fem servir durant només una estona i llencem quan encara tenen anys de vida al davant. Es pot dir que fabriquem residus. I els fem de tanta qualitat que duren indefinidament.

Una gran part del que hi ha en una galleda d'escombraries europea són productes a mig utilitzar. Els uns s'haurien pogut reutilitzar, com les ampolles de vidre. D'altres es poden reciclar, és a dir, convertir en matèria primera per a fer nous productes, com el paper o el plàstic. Però tots trencats i barrejats fan de mal destriar, raó per la qual durant molt de temps els hem llençat en abocadors o els hem incinerat.

Destriar la brossa a casa és una manera de facilitar-ne la recollida selectiva i de possibilitar la reutilització o el reciclatge dels residus domèstics. Seria millor no produir-ne tants. Però si els generem, almenys val la pena tractar de reaprofitar-los.

A Catalunya es generen 1,6 kg de residus domèstics per habitant i dia (als anys 70 sols se'n generaven 0,6 kg). D'aquesta quantitat se'n recull selectivament menys d'un 30%, quedant-ne molts més per reciclar.

Reutilitzar és només sentit comú. De la mateixa manera que no llencem els plats un cop hem acabat de menjar, podríem no desfer-nos d'aquells productes que podem reaprofitar. Estalviariem recursos propis i planetaris. El reciclatge és positiu, però encara n'és més la reutilització, tal com hem fet tota la vida.

Reduir, reutilitzar, reciclar: les tres "r" per tal que no ens ofeguïn les deixalles.

La brossa no desapareix pel fet de llençar-la. Si emmagatzemar-la ordenadament i gestionar-la a casa ja ens resulta costós, quan arriba al contenidor comença tot un altre complex procés. La major part, un 60%, anirà a parar als abocadors, un 20% serà destinada al reciclatge i la resta s'incinerarà. Podríem estalviar molts recursos i energia a casa i fora minimitzant els residus. Només evitant els productes d'un sol ús, ens trauríem de sobre el 50%.

TOXICITAT

Què contamina l'aigua dels nostres rius, llacs i embassaments? Gairebé tots respondríem que els residus industrials, els purins o els fertilitzants agrícoles. Però, i els residus que generem a casa?

Un de cada quatre europeus reconeix que llença medicaments al wàter. De fet, l'any 2005, un estudi va detectar a les aigües del riu Ebre una vintena de productes farmacèutics diferents: analgèsics, antiinflamatoris, antibiòtics, antidepressius, estrògens... Aquests elements interactuen entre ells, causen malalties en la fauna dels rius, resistències noves en els microorganismes o, fins i tot, canvis en el sexe dels peixos.

I no només això. Sovint també van a parar a l'aigüera restes de detergents, olis de fregir, pintures... El resultat de tot plegat és un còctel de substàncies que fa de molt mal tractar en el procés de les plantes depuradores, de manera que solen acabar arribant als rius. Els organismes aquàtics, i indirectament també la salut humana, en resulten afectats.

En l'àmbit domèstic podem escollir si volem utilitzar productes que contenen tòxics, que poden contaminar el medi i ser verinosos per als éssers vius, o bé optar per productes innocus o ecològics.

L'oli dificulta la depuració de l'aigua. A més, si arriba als rius, crea una pel·lícula superficial que dificulta l'oxigenació i perjudica seriosament la flora i la fauna. Si aquest oli usat, en canvi, arribés a la planta de recuperació, es podria transformar en un litre de biodièsel. Un litre d'oli abocat per l'aigüera pot contaminar fins a 100.000 litres d'aigua.

CONTAMINACIÓ ATMOSFÈRICA

Respirar és un acte mecànic i inconscient. Un acte que, ininterrompudament, fem al llarg de tota la vida. Tanmateix, què respirem exactament?

Poques vegades podem respirar aire pur, lliure de contaminants. En alguns casos la contaminació de l'aire es deu a emissions d'origen natural, com els volcans o els incendis forestals. Sovint, però, la contaminació de

l'aire és causada per activitats industrials, com ara centrals tèrmiques, plantes de productes químics, incineració d'escombraries, refineries de petroli, etc., o bé per aplicacions fitosanitàries, el fum del tabac... I, cada vegada més, pels motors dels vehicles. Només a la contaminació generada pel trànsit s'atribueixen malalties que acaben provocant unes 80.000 defuncions anuals a les ciutats europees.

Un de cada tres espanyols respira aire més o menys contaminat. La Barcelona metropolitana és una de les zones amb aire menys pur. Recuperar la puresa de l'aire que respirem és una exigència sanitària (pels pulmons d'una persona passen cada dia uns 10 m³ d'aire) i mediambiental.

Els verins s'han d'utilitzar amb coneixement i prudència. Els plaguicides són productes químics per combatre les plagues. Però, justament, perquè serveixen per eliminar organismes vius també poden ser perillosos per a les persones. Tant els utilitzats en l'agricultura, com en la desinfecció de locals, indústries o llars poden perjudicar la nostra salut si en fem un mal ús.

Al segle XIX, una xemeneia fumejant era símbol de progrés. Avui sabem que les emissions contaminants de les indústries afecten l'entorn i la qualitat de vida. A escala global intervenen en el procés d'escalfament del planeta, mentre que a escala local emeten partícules que, segons la composició i la mida, ens poden causar malalties de l'aparell respiratori o afeccions coronàries.

EFFECTE HIVERNACLE

L'atmosfera embolcalla la vida. És més que una capa d'aire. És un mantell protector que atura els raigs còsmics i que tempera el planeta. Sense atmosfera els dies serien tòrrids i les nits glacials, la vida resultaria pràcticament impossible.

L'atmosfera és com un hivernacle: deixa passar la radiació solar que arriba i reté part de la radiació reflectida que retorna a l'espai. Per això la superfície terrestre es manté dins d'uns marges tèrmics raonables. Però d'unes quantes dècades ençà, l'activitat humana ha empobrit la capa d'ozó estratosfèric que atura els raigs còsmics i ha accentuat l'efecte hivernacle.

Determinats gasos són els responsables de la destrucció de l'ozó estratosfèric que ocasiona l'anomenat "forat d'ozó". Altrament, en cremar grans quantitats de petroli, de gas natural i de carbó, hem enviat a l'atmosfera milions i milions de tones de diòxid de carboni, un gas que no és tòxic però que opacifica l'atmosfera i exalta l'efecte hivernacle.

Aquesta alteració de l'efecte hivernacle està provocant un canvi en el clima. El món s'escalfa, i ho fa ràpidament. La temperatura mitjana mundial ha pujat mig grau centígrad en l'últim segle i podria pujar fins a sis graus abans de 2100. Aquest escalfament global modifica la circulació atmosfèrica i el règim de pluges. També provoca la fusió del glaç. En resulta una pujada del nivell del mar i l'aridització de moltes zones del planeta, entre les quals la nostra.

Serem capaços de disminuir el consum de combustibles fòssils i retornar la normalitat a l'atmosfera?

Almenys 164 països es van comprometre a lluitar contra el canvi climàtic. L'eina per a fer-ho va estar el Protocol de Kyoto, un compromís internacional que establia objectius estratègics per a reduir les emissions de gasos amb efecte hivernacle i evitar el canvi climàtic. Una de les limitacions amb què es trobava és que els Estats Units d'Amèrica, país que emet el 21% del total del CO₂ que surt a l'atmosfera, es va negar a subscriure'l. Actualment està en vies de renovació. Amb moltes dificultats.

(Textos del llibre "Tu en el món teu" de l'Obra Social Caixa Terrassa).

SOSTENIBILITAT QUOTIDIANA: L'AIGUA

L'AIGUA. CONSUM PERSONAL

L'aigua ho és tot, sense aigua no hi ha vida possible. Per això cadascun de nosaltres necessita disposar diàriament d'una petita part de l'aigua dolça de la Terra.

L'aigua dolça a l'abast dels humans és més aviat poca. Es tracta d'un bé tan imprescindible com escàs. I molt desigualment repartit, a sobre. L'aigua dolça assequible representa a penes l'1% de l'aigua total de la Terra. Algunes zones, en especial les intertropicals, la concentren quasi tota; altres zones no en tenen gairebé gens.

De fet, al món, 500 milions de persones pateixen escassetat gairebé total d'aigua potable. Uns cinc milions de persones moren cada any per manca d'aigua. Mentrestant, la demanda d'aigua no para d'augmentar, sobretot als països desenvolupats. La requesta d'aigua s'ha triplicat de mig segle ençà i es preveu que cap a l'any 2030 les necessitats podrien doblar els recursos disponibles. En aquestes condicions, fins i tot el funcionament normal dels sistemes naturals queda en entredit.

L'aigua que consumim per dutxar-nos un sol cop equival a la que cal per cobrir les necessitats mínimes diàries, incloent-hi la higiene. Un ruandès consumeix 10 litres d'aigua per dia i un nord-americà 500. Massa diferència.

Cada vegada que, en lloc de banyar-nos ens dutxem, estalviem entre 100 i 150 litres d'aigua. Cada vegada que ens rentem les dents, si mentre ho fem tanquem l'aigua, podem estalviar de 2 a 4 litres d'aigua. Una aixeta que degotegi, pot perdre uns 30 litres d'aigua diaris. Si tenim un sistema d'estalvi d'aigua al vàter, en gastarem uns 3 litres menys cada vegada.

L'AIGUA. DEMANDA URBANA

Les nostres ciutats, com nosaltres mateixos, són estructures en constant transformació que requereixen grans quantitats de materials, aliments, energia i aigua. La concepció i gestió urbanes són molt més que una qüestió de paisatge. La demanda d'aigua, per exemple, està condicionada pel model urbanístic.

Si la nostra llar forma part d'una casa de pisos integrada en una ciutat compacta, com les tradicionals a l'àrea mediterrània, estarem consumint uns 120 litres d'aigua per persona i dia de mitjana. Tanmateix, si l'edifici disposa de jardins comunitaris, el nostre consum augmenta, i gairebé es triplica si vivim en una casa unifamiliar d'aquestes que tenen jardí privat i piscina. Encara augmenta molt més, si al costat de casa tenim un hort que reguem amb aigua domèstica potabilitzada, clorada, etc.

El model urbanístic, doncs, condiciona la demanda d'aigua de les cases. Però la gestió dels estadants és tan important o més. Cadascú regula els seus consums, cadascú tria l'hora i la manera de regar, la forma com utilitza la dutxa, la rentadora o el dipòsit del vàter.

Per tenir aigua s'ha de tancar l'aixeta, aquesta és la paradoxal qüestió. Per tenir aigua se n'ha d'evitar els malbarataments i els usos indeguts. Si la casa que tens ja t'hi ajuda, millor. Si la casa t'ho posa difícil, raó de més per esforçar-t'hi.

Al lavabo consumim més del 70% de l'aigua de tota casa. La higiene és molt important, però de vegades al lavabo malbaratem recursos i diners sense treure'n profit. També al jardí, piscina i hort de casa en gastem molta.

Potabilitzar 1 hm³ d'aigua costa de 30.000 a 100.000 euros. L'aigua captada en pous, fonts, rius, etc., encara que sembli neta, conté impureses que s'han d'eliminar abans de consumir-la. A les estacions de tractament passa per diverses fases: la barreja amb substàncies coagulants i reactives, la decantació i separació de sorres, la floculació, la sedimentació, la filtració, i la desinfecció mitjançant ozonització, carbó activat o clor. El resultat és una aigua potable de qualitat però que té el seu cost.

El pas següent a la captació i el tractament és la distribució. L'aigua ja potabilitzada es bomba cap a la xarxa de distribució, formada per milers de canonades subterrànies interconnectades i estacions de control de qualitat que revisen l'aigua en diferents punts de la xarxa. Sigui quina sigui la demanda, la pressió sempre es manté constant. Un sistema complex i amb un cost econòmic important que fa possible que l'aigua arribi a les aixetes de les cases i les indústries.

L'últim pas de l'aigua una vegada utilitzada i recollida per les clavegueres és la seva depuració (diferent de la potabilització descrita abans). Les estacions depuradores d'aigües residuals reproduïxen en un espai reduït els mecanismes naturals de depuració dels rius: filtren, decanten, oxigenen i digereixen. Si també incorporen un tractament terciari, la depuració acaba en regeneració: l'aigua es pot tornar a fer servir.

CICLE DE L'AIGUA

Potser et penses que l'aigua envasada és nova de trinca? No és així. Quasi cada gota d'aigua ha servit per a més d'un ús al llarg de la història del planeta.

L'aigua circula contínuament en el cicle natural. Cau en forma de pluja o neu, s'escola o s'infiltra, o bé és capturada per alguna planta o algun animal. Tard o d'hora torna als rius o al mar, d'on s'evapora per acció del Sol. L'evaporació destil·la l'aigua. Lliure d'impureses i contaminants, esdevé novament pluja cristal·lina. Purificada, sí; però no pas verge. Sempre plou aigua reciclada.

L'aigua no és únicament un recurs pels humans. També forma part dels ecosistemes. Els rius, els llacs i els aqüífers són elements del planeta, molt més que simples dipòsits d'aigua. La Terra suporta que capturem una part de tot aquest volum d'aigua i ens en servim, però no pas que el malmetem sistemàticament.

Gràcies al cicle natural, i a diferència d'altres recursos que s'esgoten en ser consumits, l'aigua torna sempre al lloc d'on ve. Què passaria, però, si la degradéssim tant que el reciclatge no pogués completar-se del tot? No es pot estirar més el braç que la màniga. Només el 2,5% de l'aigua de la Terra és dolça, però d'aquest percentatge, gairebé el 70% està congelada als pols i gran part de la resta es troba als aqüífers subterranis. A més de què l'aigua és un bé més aviat escàs, està repartida molt desigualment.

L'aigua no sempre es troba allí on més es necessita. L'Àsia, per exemple, concentra més de la meitat de la població mundial i només disposa d'una tercera part de l'aigua. Per contra, hi ha països que en tenen excedents. En tot cas, tan important com tenir aigua és que l'aigua disponible sigui apta per al consum, i això no passa avui en gran part dels països pobres. De fet, el 40% de la població mundial no té accés a aigua plenament potable. A més, nosaltres si volem aigua, tot el que hem de fer és obrir l'aixeta, però al Tercer Món hi han de dedicar molt de temps cada dia per aconseguir-la.

(Textos del llibre "Tu en el món teu" de l'Obra Social Caixa Terrassa).

SOSTENIBILITAT QUOTIDIANA: L'ENERGIA

NATURA DE L'ENERGIA

L'energia és la capacitat de transformar, de fer, de posar en moviment... Sense energia res no funciona. Tot l'univers és un esclat energètic, fins al punt que la mateixa matèria ve a ser una manifestació de l'energia: fer i ser són coses quasi equivalents.

La història dels humans, en concret, és una constant cerca de recursos energètics. Cerca, primerament, d'energia biològica, o sigui d'aliments, de força tractorsa basada en l'esforç propi o d'animals i del foc cremant llenya. I cerca, d'un parell de segles ençà, d'energia fossilitzada en forma de carbó, de petroli o de gas, estalvis de la biosfera fets durant milions i milions d'anys en altres èpoques geològiques. Al capdavant, també energia biològica, doncs.

Energia solar, per tant. En efecte, les plantes capturen l'energia que la Terra rep del Sol i, així, fan possible el funcionament biosfèric. I són plantes i animals d'altres eres l'origen dels actuals dipòsits de combustibles fòssils. El Sol mou la Terra i els humans hem après a capturar-lo.

El capturem de forma indirecta a través de les plantes o dels combustibles fòssils, o de manera més directa amb plaques solars tèrmiques o fotovoltaiques, amb aerogeneradors que aprofiten el vent, que és aire mogut per l'escalfor solar, mitjançant centrals hidroelèctriques, que exploten aigua bombada per l'evaporació solar, etc. L'electricitat ha esdevingut, així, l'expressió energètica més moderna i flexible: mou motors, genera llum o fa possible les telecomunicacions.

També hem après a capturar l'energia geotèrmica que la Terra atresora en les seves profunditats i, fins i tot, a extreure l'energia dels materials radioactius. Traiem energia de tot arreu perquè la moderna societat industrial en té unes necessitats enormes. Però els combustibles fòssils són limitats i cada cop ens en queden menys, tot i que són els més utilitzats avui dia. Tenim un problema, per tant. Ens cal cada cop més energia i ens flaquesen les fonts que ens l'han assegurada en les darreres dècades.

A Etiòpia, una persona, per sobreviure, només necessita l'energia equivalent a una bombeta de 100 W encesa permanentment. Per a viure com un europeu, se'n necessita 20 vegades més.

Tots volem viure millor. Però per fer-ho consumim més i més energia pels mateixos serveis. El creixement de la demanda energètica als països rics alimenta un model basat, d'una banda, en la desigualtat pel que fa a l'accés als recursos energètics, de l'altra en unes fonts energètiques que s'esgoten. Lligar la qualitat de vida a l'eficiència ens convé des dels punts de vista econòmic, social i ambiental. Molta energia es perd per ineficiència o malversació. Malversar energia és una actitud irresponsable.

CONSUM PERSONAL D'ENERGIA

Frigorífic, rentadora, televisor, estufa, assecadora de roba... El nostre benestar, depèn del servei que ens presten aquests aparells o del seu funcionament descordat? Necessitem llum, escalfor a l'hivern, refrigeració a l'estiu, efectivament. Però, per aconseguir aquest benestar, cal consumir cada vegada més i més energia?

A Europa, consumim per cap fins a vint vegades més energia que al començament del segle XIX. Això té un impacte social i ambiental elevat. Aquesta voracitat energètica, en primer lloc, ha alimentat un model injust: les societats més desenvolupades, que representen a penes el 15% de la població mundial, acaparen més de la meitat dels recursos energètics consumits. Però, en segon lloc, els combustibles fòssils que han cobert majoritàriament aquesta demanda són un recurs limitat i, a més, el fet d'utilitzar-los massivament ha alterat el règim atmosfèric fins a provocar canvis en el clima.

L'energia barata i fàcilment accessible ens ha fet oblidar les maneres senzilles i tradicionals de satisfer algunes de les nostres necessitats. No pas totes, però si algunes. Maneres simples, barates i gens nocives, com la ventilació creuada per refrescar les cases, un bon aïllament de finestres i portes per no perdre l'escalfor de la calefacció o el costum immemorial d'estendre la bugada. Reprendre aquests bons costums, juntament amb l'ús d'electrodomèstics eficients, són mesures que ens podrien fer reduir la despesa energètica domèstica més d'un 30%.

Som a les portes d'un canvi en el nostre model energètic. La necessitat ens hi obliga. Haurem de diversificar molt les fonts energètiques per tal de treure partit de totes les oportunitats. Sobretot, però, ens haurem de replantejar les pautes de consum. És bo d'anar-hi pensant.

Els nostres electrodomèstics han de ser eficients, ja que aquests permeten estalviar fins al 60% de l'energia de la llar destinada als electrodomèstics. Totes les bombetes que tenim haurien de ser de baix consum/alt

rendiment, amb el mateix consum s'obté cinc vegades més de llum. Hem d'aïllar bé les parets, portes i finestres. Hem d'apagar el llum de les habitacions buides... del que es perd, ningú se n'aprofita.

FONTS ENERGETIQUES

Amb un gest senzill posem gasolina al cotxe, escalfem la llar amb gas, aconseguim electricitat endollant-nos a la xarxa... Aparentment, l'únic impacte que això ens causa és l'afectació de la butxaca. Però posar energia a l'abast no és fàcil i sempre té un preu no reflectit en la factura. Parlem dels impactes socials i ambientals que genera l'obtenció i l'ús de cada format energètic.

Els més rotunds són els dels combustibles fòssils, el control dels quals ocasiona conflictes geopolítics, mentre que consumir-los comporta emissió de diòxid de carboni, el principal dels gasos implicats en l'exaltació de l'efecte hivernacle i el subsegüent canvi climàtic.

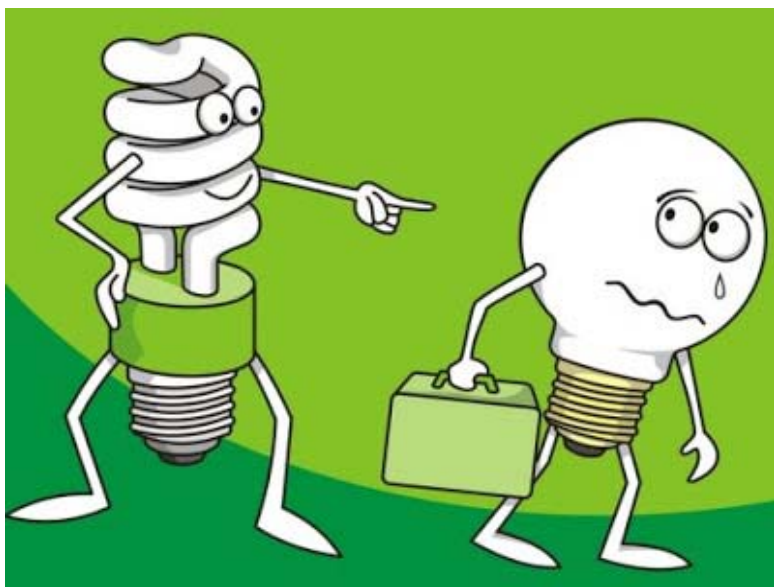
L'electricitat obtinguda a partir d'energia nuclear, un 6,5% de l'energia final al món, no comporta emissió de gasos amb efecte hivernacle, però té una acceptació social negativa. Es veu amb recel la possibilitat d'un accident o bé el risc d'atac a les centrals. A més, encara no s'ha resolt l'emmagatzematge dels residus nuclears que generen aquestes centrals.

Les anomenades energies renovables tampoc no estan exemptes de conflictivitat. Els aerogeneradors que produeixen electricitat a partir de la força del vent tenen un considerable impacte paisatgístic, la fabricació dels plafons solars fotovoltaics comporta diversos problemes ambientals, els embassaments hidroelèctrics alteren les conques fluvials... L'impacte ambiental de les fonts renovables és petit, però no pas nul.

La pregunta és: qui paga els impactes socials i ambientals no reflectits en la nostra factura? I, sobretot, quins impactes podem assumir i quins no?

Actualment depenem dels combustibles fòssils. En prové el 87% de tota l'energia primària que es consumeix al món. D'aquí a poques dècades el petroli s'haurà esgotat; de gas i carbó n'hi ha per poc més d'un segle. Això provoca tensions, que no pararan de créixer fins que no hi trobem una alternativa, o fins que no en moderem la demanda, o totes les coses a l'hora.

(Textos del llibre "Tu en el món teu" de l'Obra Social Caixa Terrassa).

SOSTENIBILITAT QUOTIDIANA: LA MOBILITAT

MOBILITAT I ENERGIA

Fa poc més d'un segle la mobilitat humana es limitava a la distància que una persona o les seves bèsties de càrrega podien recórrer caminant. Avui, però, per a la majoria de persones no és estrany recórrer milers de kilòmetres l'any, sigui en desplaçaments quotidians, sigui en viatges llargs. Les mercaderies, al seu torn, recorren continents i travessen mars abans d'arribar a les cases o empreses.

Aquest increment en la capacitat de moure persones i béns és sens dubte un dels canvis més grans que han experimentat mai les formes de vida humanes. Ho ha trasbalsat tot: el treball, les relacions familiars, l'ús del territori. La demanda vinculada al transport és una de les principals partides del consum energètic mundial.

Per anar a la feina o a l'escola, triem entre els diferents mitjans de transport que tenim a l'abast. Pensem en termes de comoditat o rapidesa, és clar. Això no obstant, valdria la pena pensar també en termes d'impacte ambiental i social. Els vehicles, per exemple, són el primer responsable de la contaminació atmosfèrica, sigui de l'aire local que respirem, sigui de la composició atmosfèrica global. El trànsit, a més, també provoca contaminació acústica, ocupació de l'espai i fragmentació del territori per les infraestructures que necessita. Per això, recórrer al vehicle privat o al transport col·lectiu no és tot u en termes socioambientals.

La humanitat no vol o no pot renunciar a moure's. Tanmateix, atesa la despesa energètica i l'afectació atmosfèrica que implica fer-ho, no hauríem d'aprendre a moure'ns millor?

Per anar a la feina o a l'escola, si es pot, la millor opció és la bicicleta: fas exercici, et distreus, no consumeixes gasolina o electricitat i no contamines. També el transport col·lectiu estalvia molta energia i redueix els embussos de trànsit. A les ciutats són molts movent-se molt, pel que han de compartir mitjans.

El transport s'enduu el 95% del petroli consumit al món, cosa que representa el 40% de tota l'energia consumida. És el sector que més creix, també als països on tradicionalment no havia tingut tant de pes. La Xina, per exemple, va passar de menys de 100.000 cotxes el 1991 a 78 milions el 2010.

La ciutat compacta i densa és el model de ciutat eficient. La ciutat mediterrània tradicional, és un model que estalvia sòl, temps i energia. Permet un gran intercanvi d'informació amb el mínim temps, genera gran diversitat d'usos molt accessibles i en poc espai, afavoreix la cohesió social i la sociabilitat, i garanteix una major eficiència en la gestió del territori.

A la ciutat taxa o difusa, en canvi, el consum de materials, temps i energia és més gran, perquè l'espai s'especialitza i el contacte, la comunicació i l'intercanvi entre persones és més petit. Ocasiona problemes ambientals lligats al consum del territori i a l'augment de la mobilitat obligada associada a l'ús del vehicle privat. Però també socials i econòmics, per la manca de cohesió que produeix l'enorme cost de construcció i manteniment d'aquestes àrees.

Però la ciutat compacta no equival a ciutat congestionada. La congestió és un problema freqüent a les ciutats per la subordinació dels espais al vehicle privat. L'ordenació ha de fer possible la multiplicitat de funcions de l'espai, per tal de disminuir la mobilitat obligada, i la capacitat de desplaçar-se en transport públic de manera còmoda, ordenada i sostenible.

L'eficiència comença al volant. Reduir el consum de combustible, i per tant la contaminació ambiental, alhora que disminuïm els riscos de la carretera són els objectius d'una conducció eficient. La clau és circular a una velocitat uniforme, amb la marxa més llarga possible i a baixes revolucions.

Per anar a la feina o l'escola, un de cada dos ciutadans del Vallès Occidental tria el cotxe privat. Han de competir amb els altres milers de cotxes que circulen cada dia a l'àrea metropolitana de Barcelona. Això significa congestió de les infraestructures, però també un consum elevat d'energia no renovable i altes taxes de sinistralitat i contaminació atmosfèrica.

VIATJAR I TRANSPORT

Conèixer altres realitats i entendre altre formes de veure el món és sempre un bon aprenentatge. Per fer-ho, avui tenim a l'abast mitjans ràpids i assequibles, de fet el transport en avió ha crescut un 50% en l'última dècada, que ens permet arribar fàcilment a qualsevol punt del món. Sabem, però, viatjar per conèixer millor?

Viatjar té sempre un impacte en el medi. És un impacte més gran o menys en funció de la distància recorreguda i de l'eficiència energètica del mitjà de transport escollit. Un vol d'anada i tornada a Amèrica des d'Europa genera les mateixes emissions de diòxid de carboni per passatger que la calefacció familiar d'un any sencer. Quan viatgem generem residus al lloc on anem, no sempre prou preparat per tractar-los, o hi sol·licitem

serveis i prestacions adequats als nostres estàndards, per no dir els canvis sociològics que induïm en el lloc visitat.

Tots aquests impactes no han de ser necessàriament negatius. Poden ser molt positius. Podem contribuir a millorar l'economia local o a obrir societats tancades i retrògrades. També poden ser molt positius per a nosaltres. Ens podem permetre una millor comprensió de les coses, poden ampliar el nostre horitzó cultural, ens poden proporcionar satisfacció i plaer. La cultura sempre ha estat relacionada amb el viatge.

És bo conèixer món. Però és costós. I encara ho seria més si el preu inclogués les disfuncions socioambientals generades en molts casos. Per això cal pensar on anem i per què hi anem. Viatjar perquè sí comença a ser una irresponsabilitat.

Gaudir de les àrees naturals coneixent les societats locals de prop i amb un impacte ambiental mínim és una bona opció per viatjar.

Més de 20 milions de barrils de gasolina cremen diàriament. Alimenten els motors dels més de 1.000 milions de cotxes que circulen per les carreteres de tot el món. L'ús del vehicle privat no para de créixer, cosa que anul·la qualsevol millora en l'eficiència dels motors. L'automoció ja és el primer responsable de les emissions de gasos d'efecte hivernacle, molt per davant de la indústria.

(Textos del llibre “Tu en el món teu” de l’Obra Social Caixa Terrassa).

SOSTENIBILITAT QUOTIDIANA: L'ESPAI

Per sobreviure només ens cal l'espai íntim de la nostra llar, més el que necessitem per fer la nostra feina i accedir als serveis bàsics. No és gaire, alguns centenars de metres quadrats per cap. Per viure plenament com a humans civilitzats, però, ens en cal molt més. Necessitem més espai del que ocupem. Molt més del que solem imaginar.

Darrere de cadascú hi ha un territori molt extens. Hi ha camps de conreu, pastures, mines, boscos, conques fluvials... Hi ha també espai lliure per al lleure personal. Un territori extens, les dimensions del qual varien en funció dels estils de vida. Els vegetarians passen amb un hortet, els grans menjadors de carn necessiten pastures extenses; els sedentaris es miren el paisatge de lluny, els excursionistes necessiten boscos i muntanyes recorribles. El territori sobre el qual influïm i del qual depenem marca l'abast de la nostra petjada ecològica.

La nostra petjada afecta també l'espai on dipositem els nostres residus. És més que la superfície d'abocadors o deixalleries. És l'espai difús dels rius que contaminem o de l'atmosfera que omplim de gasos indesitjables. Amb el model de societat actual, un català necessita quatre hectàrees i un nord-americà en requereix nou. Si tothom tingués aquest nivell de demanda, la Terra seria petita per als més de 7.000 milions d'humans que ara hi vivim. Sort que als països més pobres la gent passa amb només una hectàrea o fins i tot amb menys.

Sort? No és aquesta la paraula, segurament. Hi cabem perquè l'espai està repartit de manera molt inequitable. I si hi penséssim?

La petjada ecològica és el fragment de planeta que necessita cadascú per satisfer la seva demanda d'espai i recursos. No tots necessitem el mateix espai. Segons com ens alimentem, quin tipus d'habitatge tenim, els mitjans de transport que utilitzem, o els productes i serveis que fem servir, necessitem una àrea de territori ecològicament productiu. Els conreus, les terres de pastura, els boscos, el mar, el terreny construït i l'àrea d'absorció de diòxid de carboni han de proporcionar els recursos que emprem i assimilar els residus que generem. Aquesta àrea és la nostra petjada ecològica.

La petjada ecològica dels catalans és d'unes 4 hectàrees per cap (3 camps de futbol). Això vol dir que, per continuar vivint com vivim, necessitem 280.000 km², i només en tenim 32.000. La diferència entre el territori que tenim i el que necessitem és el nostre dèficit ecològic.

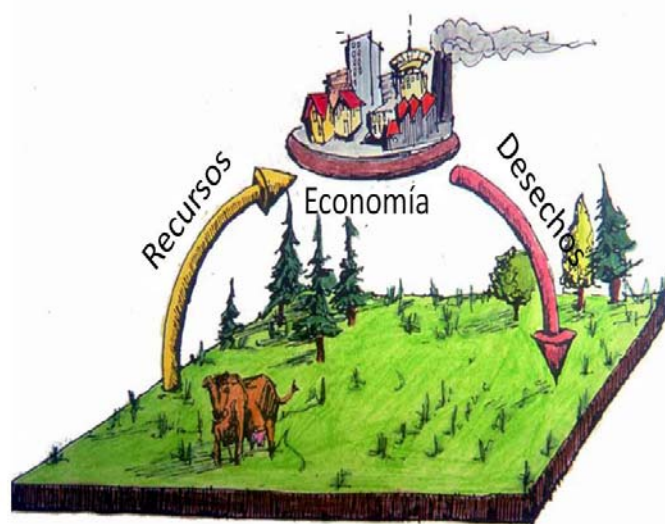
La petjada ecològica mitjana dels humans és de 2,9 hectàrees per cap. Però hi ha una gran diferència entre països (a l'Índia, 0,8 ha i als EE. UU. 8,7 ha). La capacitat de càrrega de la Terra encara no ha arribat al seu límit perquè als països pobres la gent utilitza molts pocs recursos i genera pocs residus.

El planeta no dóna perquè tothom visqui com nosaltres. No tota la superfície terrestre serveix per a produir els béns que necessitem. A la Terra només hi ha 10.000 milions d'hectàrees explotables. Si els més de 7.000 milions d'humans visquessin com els europeus, caldrien més de 3 Terres, i si visquessin com els nord-americans, unes 5 Terres.

Sense espais naturals no hi ha vida. Els humans ens desenvolupem en un recurs limitat: el territori, i ho fem modelant els sistemes naturals. Però en aquest espai convivim amb altres comunitats animals i vegetals que són claus per la vida. Segons com preservem els espais naturals i les condicions ambientals dels hàbitats podrem conservar la biodiversitat i els valors ecològics i patrimonials del paisatge. Un bé del qual depenen el nostre benestar i l'equilibri natural.

Som molts i cada vegada necessitem més de tot. Només serem equitatius i sostenibles si moderem les nostres demandes i augmentem la nostra eficiència.

(Textos del llibre "Tu en el món teu" de l'Obra Social Caixa Terrassa).

EL CANVI CLIMÀTIC I ELS PAÏSOS POBRES

El canvi climàtic és una alteració del clima i les temperatures de la Terra produït directament o indirectament per l'activitat humana, amb unes conseqüències molt dolentes pel planeta i tots els seus ocupants tant humans com animals com vegetals.

Efectivament, el canvi climàtic ens afecta a tots i a tot, manifestant-se cada vegada més en la manca d'aigua potable, els canvis en les condicions per a la producció d'aliments i l'augment de fenòmens naturals com inundacions, tempestes, sequeres i onades de calor.

El canvi climàtic és un fenomen ambiental de profundes conseqüències econòmiques i socials on els països més pobres, com que estan menys preparats per afrontar els canvis, en patiran les pitjors conseqüències.

No van ser ells els que causaren el problema, però sí que són els que més el pateixen i patiran encara més, perquè són els que compten amb menys recursos per adaptar-se a aquesta nova situació.

Encara que el fenomen de l'escalfament global és una realitat que afecta a tot el planeta, les seves conseqüències no es deixen sentir a tots els llocs de la mateixa manera. El canvi climàtic tampoc esdevindrà de manera radical d'un dia per l'altre; el més probable és que es vagi fent present per un augment progressiu de riscos, com ja està passant els darrers anys.

Aquests riscos afectaran a tots els països, encara que d'una manera desigual: la població del sud de Manhattan (Nova York - EE.UU.) i la del delta del riu Ganges (Índia) tenen el mateix risc d'inundacions, però no comparteixen la mateixa vulnerabilitat.

Existeixen dos factors que condicionen el nivell de risc produït pel canvi climàtic en el planeta: la posició geogràfica (hi ha països que, per la seva localització, patiran més el clima extrem, i que precisament coincideixen amb els països més pobres del planeta), i el nivell de desenvolupament (els països més pobres són els que tenen menys mitjans per afrontar el problema i, per tant, on els efectes seran més greus).

Mentrestant, els països i les societats més riques (que a la vegada són els més contaminants) viuen ostentament, utilitzen sense mesura els recursos naturals i compten amb mitjans i tecnologia per afrontar les noves circumstàncies produïdes per l'escalfament global.

Repetim-ho i aprofundim-ho:

- Els països subdesenvolupats (pobres) no són els que han causat el problema de l'escalfament climàtic, però sí que són els que més el pateixen i patiran encara més, i són els que compten amb menys recursos per adaptar-se a aquesta nova situació. Heus ací, doncs, una situació que es podria anomenar "injustícia climàtica".
- Els països en desenvolupament són especialment vulnerables al canvi climàtic per la seva pobresa sistèmica, la seva posició geogràfica, la seva dependència d'una agricultura de secà, les condicions de vida de gran part de la seva població i la fractura de patrons tradicionals de supervivència.
- Les seves possibilitats d'adaptació al canvi climàtic són clarament limitades, ja que depenen més dels mètodes de cultiu tradicionals i dels sistemes d'abastiment d'aigua locals, que es veuran greument afectats segons les prediccions. Els països en desenvolupament són els que reben el major impacte, en gran part perquè estan menys desenvolupats.
- Encara que la pobresa existeix, amb canvi climàtic o sense, aquest està creant un nou cercle viciós que impedeix a les persones en situació de pobresa millorar la seva situació, posant clarament en dubte un model de desenvolupament sostenible.

Diversos informes sobre el canvi climàtic alerten sobre les possibles conseqüències, que afectaran fonamentalment els pobles més pobres del planeta, que també són els més vulnerables als seus efectes:

- La producció agrícola disminuirà en molts països.
- Hi haurà menys disponibilitat d'aigua.
- Augmentarà el nivell del mar i el risc de fenòmens meteorològics extrems.
- Afectarà la salut i la qualitat de vida.
- Augmentarà el risc de conflictes regionals pels recursos naturals.

Avui en dia ja es disposa de moltes evidències mesurables i fiables del deteriorament ambiental que s'està produint:

- L'atmosfera conté ara més diòxid de carboni (principal gas responsable del canvi climàtic) que abans de l'era industrial (379 contra 278 ppm).

- El món industrialitzat ha augmentat un 30% la concentració de gasos d'efecte hivernacle des del segle passat.
- Des dels anys 70, s'observa a moltes regions unes sequeres més intenses i prolongades, especialment al Sahel, Mediterrani, Àfrica meridional i algunes parts d'Àsia.
- La fosa de glacials i plaques de gel ha ocasionat un augment del nivell del mar que podria ser d'uns 17 cm el segle XX.
- L'extensió mitjana anual del gel de l'Oceà Àrtic s'ha reduït un 2,7% cada 10 anys, i el gel marí disminueix a l'estiu un 7,4%.
- El canvi de la temperatura de la Terra ha fet que els fenòmens meteorològics es transformin, provocant que les pluges, les tempestes, les nevades i les onades de calor durin més del que és habitual. Les zones humides s'han tornat més humides i les seques han esdevingut gairebé desèrtiques.
- S'estima que la temperatura mitjana mundial podria augmentar entre 1 i 6 graus en aquest segle i que les pluges podrien disminuir fins a la meitat.

Una de les moltes conseqüències del canvi climàtic en els països pobres és, per exemple, que la zona del Sahel, al nord-oest d'Àfrica, s'ha convertit en una de les zones més inhòspites per a viure-hi: les fortes onades de calor i la manca d'aigua i d'aliments han produït que prop de 13 milions de persones es trobin vivint en una crisi alimentària i més d'1 milió de nens de menys de 5 anys pateixin desnutrició. A Mauritània, Burkina Faso, Senegal, Mali, Níger i Chat els canvis de temperatura són cada vegada més extrems i l'activitat agrícola i ramadera és gairebé impossible de sostenir, arribant a una disminució del 25% des de l'any 2010, a causa de les poques pluges que es produeixen.

Per a minimitzar-ho, un dels objectius que es persegueix en l'àmbit oficial internacional és aconseguir un acord global, just, ambiciós i jurídicament vinculant per a tots els països, que contempli reduccions importants d'emissions de gasos d'efecte hivernacle, i recursos suficients, adequats i addicionals a l'Ajuda Oficial al Desenvolupament per part dels països desenvolupats per a finançar els processos de mitigació i adaptació al canvi climàtic en els països subdesenvolupats.

La Conferència de Nacions Unides pel Desenvolupament Sostenible "Rio+20", té com a finalitat reunir governs, sector privat, ONGs i líders mundials amb la finalitat de reduir la pobresa, fomentar l'equitat social i garantir la protecció del medi ambient. Durant l'any 2012, els líders mundials es van reunir al Brasil amb la finalitat d'arribar a acords per a la protecció del medi ambient; no obstant això, les resolucions acordades no van ser satisfactòries en relació al gran deteriorament ambiental. I no ho van ser per a la comunitat internacional en part perquè els EE. UU. i la Unió Europea no van voler assumir grans compromisos per la crisi econòmica i la recessió actuals.

Per a fer front als canvis climàtics, el desenvolupament sostenible ha d'anar enfocat a projectes d'energies renovables, planificació urbana, millores en l'agricultura i la indústria, un consum responsable i ajudes al Tercer Món. Un munt de reptes per a la solidaritat internacional!

(Informació extreta de la web de Mans Unides).

FRASES CURTES SOBRE LA SOSTENIBILITAT

- **La Terra té el suficient per a calmar la fam de tothom però no l'ambició.** Mahatma Gandhi.
- No som el que fem ni el que pensem, tan sols som la petjada que deixem. Anònim.
- Jo estalvio, tu estalvies, ell estalvia, nosaltres estalviem, vosaltres estalvieu, ells estalvien (recursos)... i tots hi guanyem. Anònim.
- No apostem pels millors preus, pel més tecnològic, pels millors colors o envasos, hem d'apostar pel planeta. Anònim.
- Avui més que mai, la vida s'ha de caracteritzar per un sentit de responsabilitat universal, no sols entre nacions i entre humans, sinó entre humans i qualsevol altra forma de vida. Dalai Lama.
- Ser sostenible no és sols rentar les culpes i tenir cura del medi ambient, sinó ser socialment just, responsable amb l'ambient i, per tant, també econòmicament viable. Cecília Goya de Riviella.
- Respondrem a l'amenaça del canvi climàtic sabent que si no ho fem estarem taint els nostres fills i les generacions futures. Barack Obama.
- La innovació guiada per petits agricultors, adaptada a les circumstàncies locals i sostenible per a l'economia i l'ambient, serà necessària per assegurar la seguretat alimentària en el futur. Bill Gates.
- Sols quan el darrer arbre estigui mort, l'últim riu enverinat, i l'últim peix atrapat, t'adonaràs que no pots menjar diners. Pensament americà.
- La terra no és una herència dels nostres pares sinó un préstec dels nostres fills. Pensament indoamericà.
- Una vegada esgotada l'aigua al planeta, ni llàgrimes tindrem per a lamentar-ho. Hermes Varillas Labrador.
- On hi hagi un arbre per plantar, planta'l tu; on hi hagi un error que esmenar, esmena'l tu; on hi hagi un esforç que tots esquiven, fes-lo tu. Sigues tu qui aparta la pedra del camí. Gabriela Mistral.
- Si sabés que el món s'ha d'acabar demà, jo, avui, encara plantaria un arbre. Martin Luther King.
- Els cotxes es multipliquen més que les persones. També respiren molt més aire que nosaltres, ocupen la Terra i esgoten la nostra economia. Ernest Callenbach.
- Una nació que destrueix el seu sòl es destrueix a si mateixa. Els boscos són els pulmons de la Terra, purifiquen l'aire i donen força pura a la nostra gent. Franklin D. Roosvelt.
- Tot el que li passi a la Terra, li passarà als fills de la Terra. Cap indi Seattle.
- Les futures generacions no ens perdonaran haver malbaratat la seva última oportunitat, i la seva última oportunitat és avui. Jacques Yves Cousteau.
- La Terra és el nostre refugi; ajudem a protegir-la i tinguem-ne cura, ja que d'això depèn el futur de moltes generacions. Luís A. Troche Márquez.
- Algun dia l'arbre que has tallat et farà falta per a respirar. Iris M. Ladrón.
- Tard o d'hora segur que la natura es venjarà de tot el que els homes hagin fet en contra seva. Johann Heinrich Pestalozzi.
- No m'importa si l'animal és capaç de raonar, sols sé que és capaç de patir, i per això, el considero el meu pròxim. Albert Schweitzer.
- Durant centenars de milers d'anys, l'home va lluitar per fer-se un lloc a la natura. Per primera vegada en la història de la nostra espècie, la situació s'ha invertit i avui és indispensable fer un lloc a la natura en el món de l'home. Santiago Kovadloff.
- Amb el panís utilitzat per a produir 50 litres de biocombustible, menja un nen durant un any. Jean Ziegler.
- **Compra solament el necessari, no el convenient. El que és innecessari, encara que costi un sol cèntim, és car.** Això ho va dir Sèneca en l'època de Jesucrist.

*El bon humor és un deure
que tenim amb el pròxim.*

John Stevens.

HUMOR

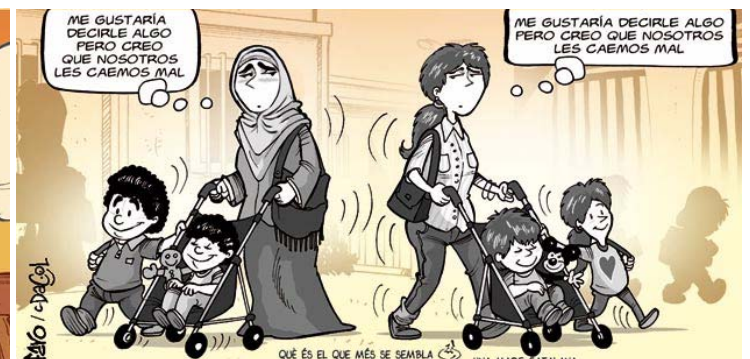

L'humor i l'amor són els components fonamentals d'una vida sana.

Dr. Patch Adams.

(Acudits trets de diferents llocs de Google)

IMMIGRANTS

¿Somos una sociedad hipócrita?

Magrebi: oriundo del norte de África que nos da mucha pena cuando lo vemos por la tele

Moro: el mismo de antes cuando vive en nuestra escalera

LEI DE LA SOLIDARITAT: LA SOLIDARITAT ÉS DIRECTAMENT PROPORTIONAL A LA DISTÀNCIA QUE SEPARA UN IMMIGRANT DEL NOSTRE D'ACOLLIR

Patch Adams

RICS I POBRES

ENSENYAMENT

MEDI AMBIENT

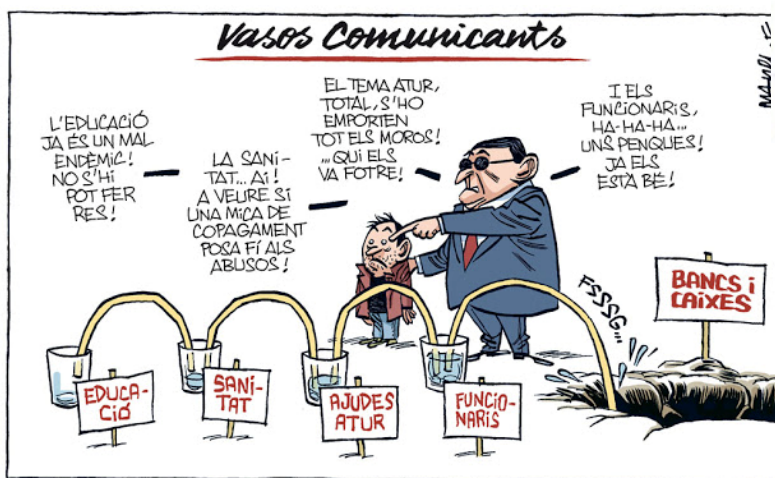

DONES

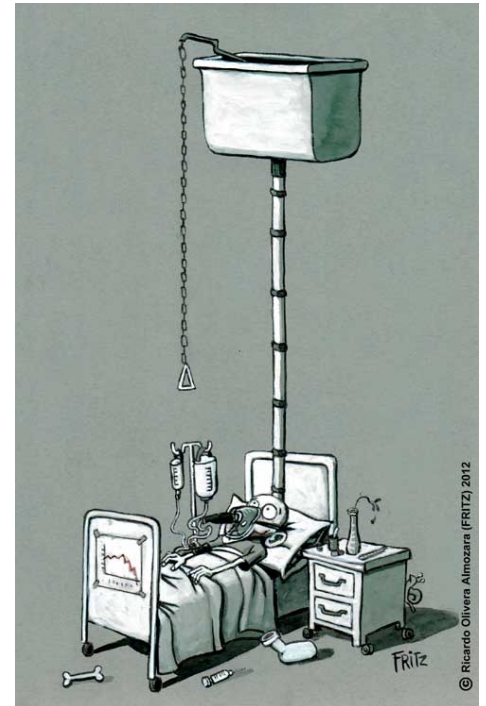

elroto.elpais@gmail.com

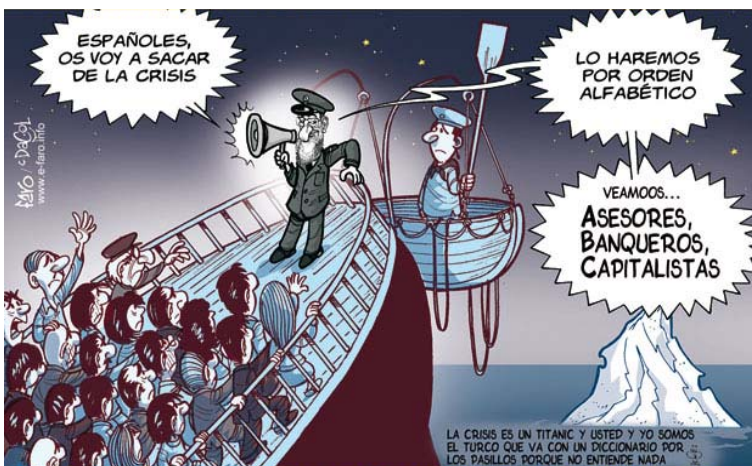

SANITAT

CRISI

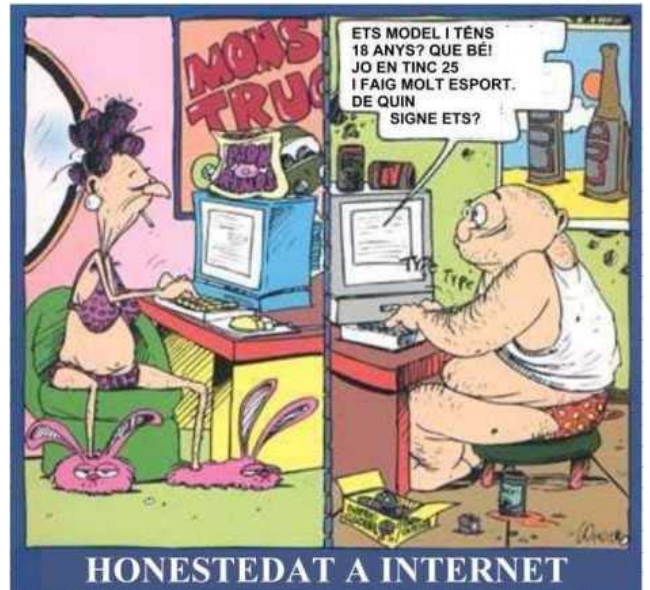

elroto.elpais@gmail.com

BANCS

VOLUNTARIAT

22.2.2014 TEMA: AYUDAR A LOS SIN TECHO FARO/C.DA COL

DEL CAFÉ A LOS SIN TECHO CALIENTAN TANTO LA TAZA COMO LAS MANOS QUE LO DAN

Todos los que ponéis la foto del bombero con la niña en brazos deberíais ver quien la sacó del tren realmente...

9.12.2012

25.3.2014 TEMA: LOS VALORES QUE NOS DEJAN LOS MAYORES

FARO/C.DA COL

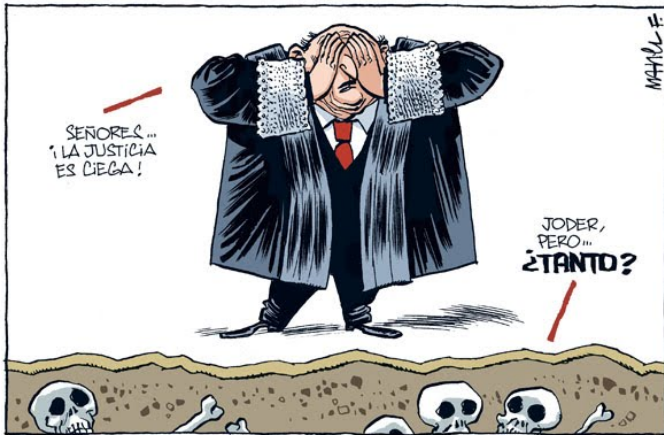
11.6.2012 TEMA: NO TODO EL MUNDO DEDICA SU VIDA A APROVECHARSE DEL PRÓJIMO

FARO/C.DA COL

A LOS QUE CUENTAN SU SUELDO CON MIRADAS DE AGRADECIMIENTO

JUSTÍCIA

BONES NOTÍCIAS (o no!)

VERSIÓN ORIGINAL

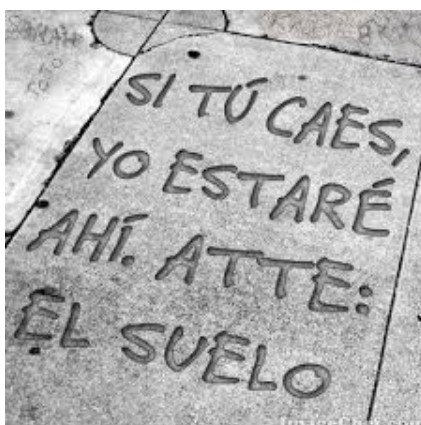
HACEDLE UNA PUNCIÓN Y UNA RESONANCIA MAGNÉTICA AL PACIENTE. DESPUÉS PONEDE INMUNOGLOBULINA Y PREPARADLO PARA UNA PLASMAFERESIS...

VERSIÓN ESPAÑOLA

PONEDLE EL TERMÓMETRO AL PACIENTE, DADLE UNA ASPIRINA Y ENVIADLO A SU CASA PARA QUE SE RECUPERE, COBRÁNDOLE LA ASPIRINA EN FUNCIÓN DE SU RENTA...

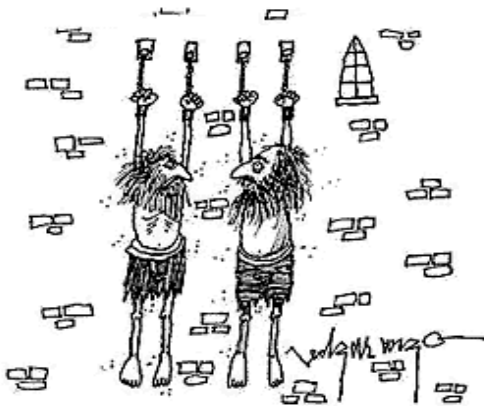
SOLIDARITAT

SOLIDARIOS

DRETS HUMANS I ALTRES

— ES UN CONSUELO SABER QUE, A PESAR DE TODO, NUESTROS DERECHOS HUMANOS SON INALIENABLES

¡Película de terror para pollos!

